

پیام تسلیت «آیت الله العظمی مکارم شیرازی» به مناسبت درگذشت «آیت الله شرعی» (قدس سره)

«آیت الله العظمی مکارم شیرازی» در پیامی درگذشت «آیت الله شرعی» را تسلیت گفت: متن کامل پیام معظم له به این شرح است:

بسم الله الرحمن الرحيم

با نهایت تأسف خبر فقدان عالم ربانی «حجت الاسلام والمسلمین حاج شیخ محمد علی شرعی (رحمت الله علیه)» را دریافت داشتیم. آن فقید سعید از پیشگامان انقلاب و عضو فعال جامعه مدرسین و از افراد بسیار پرتلاش بود و در راه انقلاب، لحظه ای از تلاش باز نمی ایستاد و دلسوزانه و پیوسته در فکر پیشرفت انقلاب اسلامی بود. آن فقید سعید در برابر مظاهر منکرات بسیار حساس بود و در مبارزه با مفاسد اخلاقی و شرعی هیچ گاه کوتاهی نمی کرد.

به همین دلیل مرحوم آقای شرعی اصرار بر تأسیس دانشکده پزشکی مخصوص خواهران داشت و موفق به انجام آن شد. هرچند مدتی بعد مخالفان بر سر راه آن موانعی ایجاد کردند. اینجانب این فقدان اسفناک را به جامعه محترم مدرسین و همه دوستان و علاقمندان ایشان مخصوصاً بیت شریفشان صمیمانه تسلیت عرض می کنم و علو درجات برای آن مرحوم و صبر جمیل و اجر جزیل برای همه بازماندگان، مخصوصاً فرزندان محترم ایشان از درگاه خدا خواستارم.

به مناسبت
ارتحال
«آیت الله
شرعی»

پیام تسلیت مقام رهبری (مدظله العالی) به مناسبت درگذشت «آیت الله شرعی» (قدس سره)

«حضرت آیت الله العظمی امام خامنه ای (مدظله العالی) رهبر معظم انقلاب اسلامی در پیامی درگذشت عالم مجاهد مرحوم «آیت الله محمدعلی شرعی» را تسلیت گفتند.

متن پیام رهبر معظم انقلاب اسلامی (مدظله العالی) به این شرح است:

درگذشت عالم مجاهد مرحوم حجت الاسلام والمسلمین آقای حاج شیخ محمدعلی شرعی (مدظله العالی) را به خاندان و بازماندگان و ارادتمندان به ایشان تسلیت عرض می کنم.

این روحانی پُر توان و پُر کار و خدوم و بالخلص، عمر بابرکتی را در خدمت اسلام و انقلاب و مردم گذرانید و فرزند طلبه ای جوان خود را نیز تقدیم درگاه شهادت کرد. رحمت خدا بر او و حشر او با اولیاء اطهارش باد ان شاء الله.

سید علی خامنه ای
۱۴ دی ماه ۱۳۹۵

نشریه خبری - اطلاع رسانی مرکز مدیریت حوزه های علمیه خاوران سال دهم شماره ۱۸۱ پانزدهم دی ۱۳۹۵ پنجم ربیع الثانی ۱۴۳۸ چهارم زانویه ۲۰۱۷ <http://WHC.ir> <http://KOWSARNEWS.ir>

مروری بر زندگانی و خدمات ارزنده فقیه مجاهد و عالم بصیر و خستگی ناپذیر «**ابوالشہید** حضرت آیت الله شرعی (ره)

فقیه انقلابی و عالم بصیر

«**ابوالشہید**، حضرت آیت الله حاج شیخ محمدعلی شرعی» از معدود دانشوران حوزوی است که عمر با برکت وی در نشر و گسترش معارف خاندان عصمت و طهارت (علیهم السلام) و ارائه خدمات گوناگون فرهنگی، علمی، سیاسی و اجتماعی و تربیتی سپری شده است.

اعتقاد راسخ وی به حقانیت مکتب اهل البیت (علیهم السلام) و پیروزی حق بر باطل در فرجام امور...

در راه تحقق آرمانهای الهی و حفظ و گسترش ارزش های دینی به انجام هرگونه خدمت و قبول هر رنج و مصیبتی دل می سپرد...

زندانی شدن در زندانهای ساواک، تلاش در هماهنگ سازی نیروهای طرفدار حق، ایجاد امکانات رفاهی و آموزشی برای آحاد مردم، تشویق و ترغیب قشرهای گوناگون به دفاع از اسلام و انقلاب اسلامی، شهادت فرزندش «حجت الاسلام شهید محمدتقی شرعی» در جبهه های جنگ تحمیلی و... مجموعه ای از عملکردهای باورمند وی را نشان می دهد...

بارزترین ویژگی آیت الله شرعی را باید در امیدواری و امیدبخشی نسبت به تحقق وعده های الهی دانست و ظلم ستیزی وی را نیز همدوش آن دید...

پیام تسلیت «آیت‌الله محمد یزدی»، رئیس جامعه مدرسین حوزه علمیه به‌مناسبت ارتحال «آیت‌الله حاج شیخ محمدعلی شرعی»^(ه۱)

«آیت‌الله محمد یزدی»، رئیس جامعه مدرسین حوزه علمیه قم ارتحال «آیت‌الله حاج شیخ محمدعلی شرعی»^(ه۲) را تسلیت گفت. متن پیام به شرح ذیل است.

بسم الله الرحمن الرحيم

انالله و انالیه راجعون

ارتحال مجاهد خستگی‌ناپذیر آیت‌الله حاج شیخ محمد علی شرعی ^(رحمه‌الله) از اعضای فعال جامعه مدرسین حوزه علمیه قم موجب تأثر و تأسف فراوان گردید.

این عالم متعهد، عمر با برکت خود را در گسترش معارف اهل‌بیت (علیهم‌السلام) و ارائه خدمات گوناگون فرهنگی، علمی، سیاسی، اجتماعی و تربیتی سپری کرد. آن روحانی مبارز برای ارتقاء وضعیت علمی و آموزشی طلاب و فراهم آوردن زمینه‌های لازم در مبارزه با رژیم طاغوت، سال‌های متنامدی فعالیت‌های گسترده‌ای داشت.

ایشان با پیروزی انقلاب به رهبری امام خمینی ^(ه۱)، تمام تلاش خود را بر حفظ و گسترش دستاوردهای انقلاب اسلامی معطوف گردانید و با حضور در جبهه‌های جنگ تحمیلی و پشتیبانی از رزمندگان اسلام نقش برجسته‌ای در دفاع مقدس داشت و فرزند خود را در راه اسلام و انقلاب تقدیم نمود.

ایشان تصویر روشنی از فراس‌ت و شهامت و نیز تلاشی کم‌نظیر در تبیین ولایت فقیه و پیروی از فرمایشات والای مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله العظمی‌^(مدظله‌العالی) به منصفه ظهور رسانید. همچنین مرحوم آیت‌الله شرعی در مسؤولیت‌های گوناگون؛ اعم از نمایندگی مردم شریف قم در مجلس شورای اسلامی، تأسیس جامعه‌الزهر^ا و عهده‌دار شدن مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران سراسر کشور خدمات فراوانی به نظام مقدس جمهوری اسلامی ارائه نمود.

جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، رحلت این مجاهد فی‌سبیل‌الله را به قطب عالم امکان حضرت بقیة‌الله‌الاعظم ارواحنا له الفداء، مقام معظم رهبری ^(مدظله‌العالی) مراجع عظام تقلید ^(دامتبرکاته)، حوزه‌های علمیه، به ویژه حوزه‌های علمیه خواهران و خانواده محترم ایشان تسلیت عرض نموده، رحمت و غفران الهی برای آن مرحوم از خداوند متعال مسئلت می‌نماید.

محمد یزدی
رئیس شورای عالی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم

پیام تسلیت «آیت‌الله هاشمی‌شاهرودی»، عضو هیئت رئیسه مجلس خبرگان رهبری به‌مناسبت ارتحال «آیت‌الله حاج شیخ محمدعلی شرعی»^(ه۱)

«آیت‌الله هاشمی شاهرودی»، عضو هیئت رئیسه خبرگان رهبری در پیامی درگذشت «آیت‌الله محمدعلی شرعی»^(ه۲) موسس حوزه‌های علمیه خواهران را تسلیت گفت. متن پیام به شرح زیر است:

بسم الله الرحمن الرحيم

انالله و انالیه راجعون

خبر درگذشت مرحوم «حجت‌الاسلام والمسلمین حاج شیخ محمد علی شرعی ^(رحمة‌الله‌علیه)» موجب تأسف فراوان گردید. ایشان از چهره‌های برجسته، روحانی خدوتم و از نیروهای ارزشمند انقلاب بشمار می‌رفت که خدمات ماندگاری از خود به یادگار گذاشته است.

اینجانب ضمن عرض تسلیت به مقام معظم رهبری ^(مدظله‌العالی)، مراجع تقلید، حوزه علمیه و بیت آن فقید سعید، علو درجات برای آن تازه گذشته و صبر و اجر برای بازماندگان مسئلت می‌دارم.

سید محمود هاشمی شاهرودی

پیام تسلیت «حجت‌الاسلام والمسلمین ذالنور» نماینده مردم قم در مجلس شورای اسلامی به‌مناسبت ارتحال «آیت‌الله حاج شیخ محمدعلی شرعی»^(ه۱)

«حجت‌الاسلام والمسلمین مجتبی ذوالنور»، نماینده مردم قم در مجلس شورای اسلامی، در پیامی ارتحال عالم ربانی «آیت‌الله شرعی»^(ه۲) را تسلیت گفت. متن پیام به شرح زیر است:

بسم الله الرحمن الرحيم

ارتحال ملکوتی عالم مجاهد، مبارز نستوه، «**ابوالشهیّد** حضرت آیت‌الله شرعی ^(طبره‌ا)» که ثلمه‌ای بزرگ در جامعه شریف روحانیت و اندوهی سنگین بر دل‌های موتمنین بجای گذاشت، به پیشگاه مراجع عظام تقلید، به ویژه نائب‌المهدی ^(عج)، رهبر فرزانه انقلاب اسلامی، حوزه‌های علمیه، مردم خداجو به ویژه مردم شریف خیزشگاه انقلاب شکوهمند اسلامی، قم المقدسه، تسلیت و تعزیت باد.

فقیه سعید حضرت آیت‌الله شرعی که مبارزات او با نظام ستمشاهی و مجاهدت‌های مخلصانه‌اش در طول سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی، در حافظه پیشکسوتان انقلاب و رهروان امام عزیز ماندگار گردیده است، با روحیه جهادی، تفکر و فرهنگ بسجعی و تلاش و فعالیت‌های انقلابی، در پیشبرد اهداف بلند انقلاب اسلامی و تقویت روحیه انقلابی‌گری در حوزه‌های علمیه و ایران اسلامی نقشی موثر و منحصر به فرد داشت. در سنگر جامعه گران‌سنگ مدرسین دو دوره نمایندگی مجلس شورای اسلامی و عرصه‌های علمی متنوع دیگر مانند رزمنده و فرمانده‌ای سختکوش، خستگی‌ناپذیر، با شهامت و شجاع، بصیر، مدبر و مدیر، نقش‌آفرین و حماسه ساز بود.

او که یک عمر مجاهدت خدایشانده و تواضع و دلسوزی و اخلاص مثال زدنی، دعای خیر موتمنین و غفران الهی را باخود همراه ساخته، به فرزند روحانی شهیدش پیوست و مهمان روضه رضوان معبودش گردید. روانش شاد و غم فقدانش بر ارادتمندان به ویژه بستگان گرانقدرش تسلیت باد.

پیام تسلیت مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران استان یزد به‌مناسبت ارتحال «آیت‌الله حاج شیخ محمدعلی شرعی»^(ه۱)

مدیر حوزه علمیه خواهران استان یزد، در جمع کارمندان مدیریت حوزه علمیه خواهران استان یزد، درگذشت فقیه بزرگوار «آیت‌الله محمدعلی شرعی»^(ه۲) را تسلیت گفت.

«حجت‌الاسلام کارگرشورکی»، ضمن تسلیت به مناسبت درگذشت این عالم بزرگوار گفت: «آیت‌الله محمد علی شرعی»^(ه۳) مؤسس مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران و عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم بودند و در گذشت ایشان برای همه ارادتمندان علی‌الخصوص حوزه‌های علمیه خواهران، مصیبتی سنگین و ضایع‌ای جبران‌ناپذیر است.

حجت‌الاسلام کارگرشورکی، از مدارس علمیه خواهران استان یزد خواست، به نشان احترام به خدمات این فقیه مجاهد و عالم ربانی، مراسم یادبود و بزرگداشتی در شأن آن بزرگوار، برگزار کنند. مدیر حوزه علمیه خواهران استان یزد، در پایان از درگاه حضرت احدیت برای روح بلند آن عالم فقیه، علّو درجات و غفران الهی و برای بازماندگان صبر و اجر مسئلت نمود.

پیام تسلیت رئیس شورای سیاست‌گذاری حوزه‌های علمیه خواهران به مناسبت ارتحال «آیت‌الله حاج شیخ محمدعلی شرعی»^(ه۱)

«آیت‌الله مقتدایی» رئیس شورای سیاست‌گذاری حوزه‌های علمیه خواهران و نائب رئیس جامعه مدرسین حوزه علمیه در پیامی درگذشت «آیت‌الله شرعی» را تسلیت گفت.

در این پیام آمده است:

درگذشت عالم متقی و مجاهد «**ابوالشهیّد** حضرت آیت‌الله محمدعلی شرعی»^(ه۲) از یاران با وفای حضرت امام راحل و یاور روزهای سخت نهضت بزرگ اسلامی، عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم و مدیر سابق حوزه‌های علمیه خواهران موجب تأثر و تأسف گردید.

این عالم مجاهد و مبارز خستگی‌ناپذیر، عمر با برکت خود را وقف نشر و گسترش معارف خاندان عصمت و طهارت ^(علیهم‌السلام) و شکوفایی حوزه‌های علمیه خواهران سراسر کشور کردند.

اینجانب ضمن عرض تسلیت به محضر بقیة‌الله‌الاعظم ^(عج) و رهبر معظم انقلاب اسلامی ^(مدظله‌العالی) و حوزه‌های علمیه برادران و خواهران کشور، عموم مؤمنین و تمامی بستگان، برای ایشان از درگاه حضرت احدیت علو درجات و رحمت الهی و برای بازماندگان صبر جمیل و اجر جزیل را خواستارم.

پیام تسلیت مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران استان اصفهان به‌مناسبت ارتحال «آیت‌الله حاج شیخ محمدعلی شرعی»^(ه۱)

در پی ارتحال عالم وارسته، «آیت‌الله شیخ محمد علی شرعی»^(ه۲)، مؤسس حوزه‌های علمیه خواهران کشور، مدیریت حوزه علمیه خواهران استان اصفهان پیام تسلیتی صادر نمود.

متن پیام به این شرح است:

بسم الله الرحمن الرحيم

انالله و انالیه راجعون

«اِذَا مَاتَ الْعَالِمُ تَلَمَّ فِي الْإِسْلَامِ ثَلَمَةٌ لَا يَسُدُّهَا شَيْءٌ إِلَّا يَوْمَ الْقِيَامَةِ.»
خبر ارتحال مجاهد نستوه، عالم ربانی «**ابوالشهیّد** حضرت آیت‌الله محمدعلی شرعی»^(ه۲) عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، بنیانگذار و مؤسس حوزه‌های علمیه خواهران موجب تأثر و تأسف گردید. خدمات و تلاش‌های ولایی و خالصانه آن مجاهد خالص در قبل و بعداز انقلاب در تأسیس و گسترش نهادهای حوزوی، تبلیعی، انقلابی امثال جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، جامعه‌الزهر^ا مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران کشور، دادگاه انتظامی قضات، ساخت مصلاى عظیم قم، ریاست ستاد انقلاب و دفتر حضرت امام ^(ه۳) در قم در اول پیروزی انقلاب و همکاری بین حوزه و دانشگاه و دیگر عرصه‌های خدمت به امام و انقلاب و رهبری و چند دوره نمایندگی مجلس شورای اسلامی فراموش نشدنی است. بی‌شک، تأثیرگذاری و پیشرفت مدارس علمیه خواهران مروهون تلاش‌های ایشان به عنوان مؤسس مرکز مدیریت حوزه علمیه خواهران است و مردم عزیز ایران اسلامی بخصوص مدیران، اساتید، طلاب ومبلغان مدارس علمیه خواهران سراسر کشور خدمات ایشان به نظام مقدس جمهوری اسلامی ، تأسیس جامعه‌الزهر^ا) و مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران کشور را از یاد نخواهند برد.

مدیریت حوزه علمیه خواهران استان اصفهان این ضایعه مولمه را به حضرت بقیة‌الله‌الاعظم ^(عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف)، مقام معظم رهبری ^(مدظله‌العالی)، مراجع عظام تقلید ^(دامتبرکاته)، حوزه‌های علمیه بویژه بانوان طلبه و مبلغان خواهر، بیت شریف و شاگردان ایشان تسلیت عرض می‌نماید و از خداوند منان علّو درجات و همجواری با اهل‌بیت عصمت و طهارت ^(علیهم‌السلام) و بهرهمندی از عنایات خاصه قلبی عالم امکان ولی‌الله‌الاعظم حضرت حجة‌ابن‌الحسن العسکری ^(علیه‌السلام) مسئلت می‌نماید.

پیام تسلیت مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران استان گلستان به‌مناسبت ارتحال «آیت‌الله حاج شیخ محمدعلی شرعی»^(ه۱)

مدیریت حوزه علمیه خواهران استان گلستان بمناسبت ارتحال عالم عالیقدر «آیت‌الله شرعی»^(ه۲) پیام تسلیتی منتشر نمود. متن پیام بدین شرح است:

بسم الله الرحمن الرحيم

انالله و انالیه راجعون

خبر ارتحال عالم ربانی، مجاهد سبیل ولایت، مبارز میدان‌های حق علیه باطل و مروج مکتب امام صادقی ^(علیه‌السلام) موجب تالم فراوان گردید.

این عالم فقیه عمر پربرکت خود را قبل و بعد از انقلاب شکوهمند اسلامی در عرصه‌های علمی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و مبارزاتی صرف کرد. وی ضمن تلمذ از محضر علما و مراجع عالیقدر و حمایت و همراهی با ولی فقیه زمان خود حضرت امام راحل عظیم الشان ^(مدظله‌العالی) و بعد از آن مقام معظم رهبری امام خامنه‌ای ^(مدظله‌العالی)، با اعتقاد راسخ به حمایت مکتب اهل‌بیت ^(علیهم‌السلام) تلاش‌های بی‌شائبه‌ای در جهت اعتلای کلمه حق و امحاء باطل، تحقق آرمان‌های الهی و حفظ و گسترش ارزش‌های دینی و اسلامی و انقلابی نمود.

به ویژه در ترویج مکتب امام صادقی ^(علیه‌السلام) و تأسیس حوزه‌های علمیه خواهران و تربیت شاگردانی صالح، خدمات گرانسنگی را تقدیم نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران نمودند. بی شک این خدمت دلسوزانه و مجاهدانه از اذهان حوزه‌های علمیه خواهران و جامعه بانوان طلبه دور نخواهد ماند.

به حق که به فرمایش نبی مکرم اسلام ^(صل‌الله‌ علیه و آله وسلم) «وَ إِذَا مَاتَ الْعَالِمُ تَلَمَّ فِي الْإِسْلَامِ ثَلَمَةٌ لَا يَسُدُّهَا شَيْءٌ إِلَّا يَوْمَ الْقِيَامَةِ»، با فقدان چنین فقیه عالیقدری، حوزه‌های علمیه و شیعی از نعمت حضور یکی از برترین عالمان خدوم و انقلابی خود محروم ماند.

امید است مشی دینی–اسلامی این عالم وارسته چراغ راه همه دلسوزان اسلام بویژه جامعه روحانیت در انجام وظایف و رسالت سنگین و بس مهم حوزه‌های علمیه قرار گیرد.

مدیریت حوزه علمیه خواهران استان گلستان این ضایعه مولمه را محضر حضرت ولی‌عصر ^(عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف) و مقام عظمای ولایت امام خامنه‌ای ^(مدظله‌العالی)، مراجع معظم تقلید ^(دامت برکاته)، جامعه روحانیت و به ویژه حوزه‌های علمیه خواهران و همه دلسوزان اسلام و انقلاب تسلیت عرض نموده از درگاه خداوند متعال برای آن فقید سعید علّو درجات و حشر با ائمه طاهرین ^(علیهم‌السلام) و نیز برای بیت شریف ایشان صبر جمیل و اجر جزیل مسالت می‌نماید.

نشریه خبری – اطلاع‌رسانی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران

پیام تسلیت مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران به‌مناسبت ارتحال «آیت‌الله حاج شیخ محمدعلی شرعی»^(ه۱)

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران کشور در پیامی درگذشت «آیت‌الله حاج شیخ محمدعلی شرعی»^(ه۲) را تسلیت گفت. متن پیام به شرح ذیل است:

بسم الله الرحمن الرحيم

انالله و انالیه راجعون

قال رسول الله (صلی‌الله علیه و آله و سلم).

اِذَا مَاتَ الْعِلْمُ تَلَمَّ فِي الْإِسْلَامِ ثَلَمَ لَا يَسُدُّهَا شَيْ

خبر ارتحال عالم عامل و ربانی ، مجاهد خستگی‌ناپذیر، اسوه زهد و تقوا، بنیانگذار و مؤسس حوزه‌های علمیه خواهران، «**ابوالشهیّد** مرحوم **آیت‌الله حاج شیخ محمد علی شرعی**»^(ه۲) موجب تألم و تأثر شدید گردید.

آیت‌الله شرعی که پرورش‌یافته محضر بزرگانی همچون حضرات آیات «بروجردی»، «امام خمینی ^(ه۱)»، «صدر»، «خوئساری»، «اراکی» و «گلپایگانی» ^(رحمت‌الله علیهم‌اجمعین) بود از ملود دانشوران حوزوی است که عمر با برکت وی در نشر و گسترش معارف خاندان عصمت و طهارت ^(علیهم‌السلام) و ارائه خدمات گوناگون فرهنگی، علمی، سیاسی و اجتماعی و تربیتی سپری شده‌است. آن مرحوم در کنار تدریس دروس عالی حوزوی جهت ایجاد تشکیلات منسجم در حوزه‌های علمیه برای ارتقای وضعیت علمی و آموزشی طلاب و فراهم نمودن زمینه‌های لازم در مبارزه با رژیم طاغوت، مدیریت مدرسه رضویه را بر عهده گرفت و سال‌های متمادی در آنجا به کار و تلاش پرداخت. مبارزه با جریان‌های انحرافی وابسته به فرهنگ غرب بویژه وهابیت در آن زمان، رفع شبهات از اذهان طلاب گرامی و هزاران برنامه مرتب و منظم فرهنگی را می‌توان از شاخسه‌های آن فقید سعید دانست.

آن مرحوم را می‌توان به حق یکی از چهره‌های سیاسی و فرهنگی معاصر دانست. مبارزه مداوم وی بر علیه نظام طاغوت موجب شد تا در عاشرای سال ۱۳۴۲ دستگیر و به زندان رود و شکنجه‌های متعددی را متحمل گردد.

هم‌بندشدن در زندان با بزرگانی همچون «آیت‌الله بهاء‌الدین محلاتی»،

آیت‌الله خادمی اصفهانی»، «شهید مطهری»، «شهید هاشمی‌نژاد» و «آیت‌الله فلسفی» ثمرات بسیاری برای نهضت و مردم را در پی داشت.

انتشار و تکثیر و وسیع سخنرانی‌ها و اعلامیه‌های رهبر کبیر انقلاب حضرت امیر خمینی ^(قدس‌الشفه‌سکویه) در میان افراد انقلابی مخصوصاً چاپ و نشر سخنرانی مشهور حضرت امام ^(ه۲) در پانزدهم خرداد سال ۱۳۴۲ از فعالیتهای مهم ایشان در دوران خفقان بود. پس از انقلاب همراهی و همگامی آن مرحوم با حضرت امام ^(ه۳) و بعد از ایشان تبعیت از مقام معظم رهبری «حضرت آیت‌الله العظمی امام خامنه‌ای ^(مدظله‌العالی)، ولایتمداری ایشان را به خوبی ثابت نمود.

اعتماد بالای علماء و مراجع بزرگوار بویژه مقام معظم رهبری ^(مدظله‌العالی) به وی آن مرحوم را در جمله فعال‌ترین عضو تأثیرگذار در جامعه محترم مدرسین قرار داد که اثرات آن همیشه ماندگار و جاودان می‌باشد.

تنها گوشه‌ای از خدمات ماندگار آن فقید سعید را می‌توان، حضور و تأثیرگذاری در عرصه‌های بزرگ انقلاب، تأسیس مؤسسات فرهنگی بزرگ و مختلف همچون مؤسسه عاشورا، حمایت گسترده در جهاد مدرسه‌سازی و ساخت مدارس آموزش و پرورش، حمایت گسترده در ساخت منازل مسکونی و اهداء به مستمندان و مستحقان، تأسیس حسینیه با عطلت شهدا در قم، تأسیس مصلی بزرگ قم، تأسیس درمانگاه تخصصی مصلی در قم، تأسیس دانشگاه بزرگ فاطمیه جهت پرورش دکتر و متخصص ویژه بانوان ، تأسیس جامعه اسلامی ناصحین ، حضور دو دوره در مجلس شورای اسلامی بعنوان نماینده مردم ولایتمدار و شریف قم ، ریاست کمیسیون اصل نود، فعالیت گسترده در امور عمرانی استان قم، تأسیس دانشگاه پیام نور و هزاران کار عام المنفعه دانست.

عشق به اهل‌بیت عصمت و طهارت ^(علیهم‌السلام) بویژه حضرت اباعبدالله‌الحسین ^(علیه‌السلام) اقتدر در ایشان مشهود بود که با شنیدن نام سرور و سالار شهیدان از خود بیخود می‌شد و در این راه والا و ارزشمند فرزند عزیز و بزرگوارش «**شهید** حجت‌الاسلام والمسلمین محمدتقی شرعی» را تقدیم اسلام و قرآن نمود.

یکی از بارزترین باقیات الصالحات آن عزیز را می‌توان تأسیس حوزه‌های علمیه خواهران در سراسر کشور اسلامی و جامعه‌الزهر^ا ^(علیه‌ا) در قم دانست که امروزه با عمر کوتاه بیست ساله ده‌ها هزار خواهر عالمه و فاضله را تحویل جامعه بزرگ دینی داده‌است.

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران ارتحال این عالم عامل و مجاهد نستوه را به محضر مقدس حضرت ولی‌عصر ^(عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف)، مقام معظم رهبری ^(مدظله‌العالی)، مراجع عظام تقلید ^(دامتبرکاته)، علماء و حوزه‌های علمیه ^(دامت‌بیت‌الهم) و بیت مکرم و معزز شرعی تسلیت می‌گوید.

پیام تسلیت جامعة‌الزهر^ا) به‌مناسبت ارتحال «آیت‌الله حاج شیخ محمدعلی شرعی»^(ه۱)

جامعة‌الزهر^ا) در پیامی درگذشت «آیت‌الله محمد علی شرعی»^(ه۲) مؤسس حوزه‌های علمیه خواهران را تسلیت گفت. متن پیام بدین شرح است:

بسم الله الرحمن الرحيم

انالله و انالیه راجعون

قال رسول الله (صلی‌الله علیه و آله و سلم).

اِذَا مَاتَ الْعِلْمُ تَلَمَّ فِي الْإِسْلَامِ ثَلَمَ لَا يَسُدُّهَا شَيْ

خبر رحلت عالم مجاهد، «**ابوالشهیّد** حضرت آیت‌الله محمدعلی شرعی»^(ه۲) که عمر بابرکت خود را در راه خدمت به خلق و بسط و گسترش معارف اهل‌بیت ^(علیهم‌السلام) گذراندند؛ موجب تأسف و تأثر گردید. این عالم مجاهد که از نقش‌آفرینان دوران مبارزه علیه رژیم منحوس پهلوی و از خدمتگزاران راستین در نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران بود؛ با معنویت و تهذیب نفس مسیر رضای حق تعالی را با استواری طی نمود و منشأ خیرات و برکات فراوانی در خدمت به اسلام و انقلاب گردید.

سال‌ها مبارزه و تحمل زندان نظام طاغوت، پایمردی در مسیر آرمان‌های حضرت امام خمینی ^(ه۱) و مقام معظم رهبری ^(دامتبرکاته)، تأسیس و راهبری مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران، تأسیس جامعه‌الزهر^ا ^(ه۲) به عنوان بزرگترین حوزه علمیه خواهران در جهان تشیع، ساخت ده‌ها مدرسه، دانشگاه، مسجد، حسینیه، درمانگا و مصلاّی بزرگ قم تنها بخشی از باقیات‌الصالحات این عالم خستگی‌ناپذیر و نستوه در عرصه‌های مختلف علمی، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و تربیتی در طول زندگی پرپار و سراسر خیر و برکت ایشان است.

جامعة‌الزهر^ا)^(۳) ضمن عرض تسلیت و تعزیت به محضر مقام معظم رهبری ^(مدظله‌العالی) و مراجع عظام تقلید ^(دامتبرکاته) و علمای اعلام و حوزه‌های علمیه و شاگردان و ارادتمندان و به‌طور ویژه خاندان مکرم آن مرحوم، علّو درجات و شمول رحمت حق و حشر با اولیاء‌الله را برای آن فقید سعید از خداوند متعال مسئلت می‌نماید. **هیئت امناء، مدیریت، اساتید، طلاب و کارکنان جامعة‌الزهر^ا)**

پیام تسلیت مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه برادران به‌مناسبت ارتحال «آیت‌الله حاج شیخ محمدعلی شرعی»^(ه۱)

«آیت‌الله اعرافی» مدیر حوزه‌های علمیه برادران درپیامی درگذشت «آیت‌الله شرعی» را تسلیت گفت.

متن پیام به شرح ذیل است:

بسم الله الرحمن الرحيم

انالله و انالیه راجعون

خبر ارتحال مجاهد نستوه، عالم ربانی «**ابوالشهیّد** حضرت آیت‌الله حاج شیخ محمد علی شرعی»^(ه۲) یار دیرین حضرت امام خمینی ^(ه۱) و رهبر معظم انقلاب اسلامی ^(مدظله‌العالی) موجب تأثر و تأسف گردید.

آن مرحوم که در طول سالیان عمر پربرکتش علاوه بر فراگیری، تعلیم و نشر علوم اسلامی و معارف اهل‌بیت ^(علیهم‌السلام)، خدمات شایان توجهی در دوره مبارزات و قبل از پیروزی انقلاب اسلامی ارائه نمودند و پس از آن در خدمت به مردم شریف و نظام اسلامی و حوزه‌های علمیه کوشا بودند. و ریاست ستاد انقلاب اسلامی، دو دوره نمایندگی مجلس شورای اسلامی، عضویت ارشد جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، ریاست هیات مؤسس جامعه‌الزهر^ا) و مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران و تأسیس دانشکده علوم پزشکی فاطمیه قم ^(ه۳)، از نقاط عطف حیات طویه او به شمار می‌رود.

اینجانب ضمن عرض تسلیت درگذشت آن بزرگوار به ساحت مقدس حضرت بقیة‌الله‌الاعظم ^(عج)، رهبر معظم انقلاب اسلامی ^(مدظله‌العالی)، مراجع عظام تقلید ^(دامتبرکاته)، حوزه‌های علمیه و بیت مکرم ایشان، علو درجات آن فقید سعید را از خداوند منان مسألت می‌نمایم. عاش سعیداً مات سعیداً.

علیرضا اعرافی
مدیر حوزه‌های علمیه

پیام تسلیت دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم به‌مناسبت ارتحال «آیت‌الله حاج شیخ محمدعلی شرعی»^(ه۱)

دفتر تبلیغات اسلامی با صدور پیامی درگذشت آیت‌الله شرعی عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم را تسلیت گفت.در این پیام آمده است:

خبر ارتحال مجاهد نستوه، عالم ربانی «**ابوالشهیّد** حضرت آیت‌الله محمدعلی شرعی»^(ه۲) عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم موجب تأثر و تأسف شد.

این شخصیت انقلابی که در دوران نهضت از تأثیرگذاران صحنه‌های مبارزه بود، در مسیر تبعیت و همراهی با امام خمینی ^(ه۳) و مقام معظم رهبری ^(مدظله‌العالی) و پیشبرد اهداف انقلاب از هیج تلاش دریغ نکرد.

بی‌شک تأثیرگذاری و پیشرفت مدارس علمیه خواهران مروهون تلاش‌های ایشان به عنوان مؤسس مرکز مدیریت حوزه علمیه خواهران است و مردم ایران اسلامی به ویژه مردم شهر مقدس قم خدمات ایشان به نظام مقدس جمهوری اسلامی در مدت نمایندگی شهرستان در مجلس شورای اسلامی و تأسیس جامعه‌الزهر^ا) را از یاد نخواهند برد.

دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم این ضایعه مولمه را به حضرت بقیة‌الله‌الاعظم ^(عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف)، مقام معظم رهبری ^(مدظله‌العالی)، مراجع عظام تقلید ^(دامتبرکاته)، حوزه‌های علمیه، اعضای جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، طلاب و مبلغان، بیت شریف و شاگردان ایشان تسلیت عرض کرده و برای آن عالم بزرگوار علو درجات الهی و برای بازماندگان صبر و اجر از درگاه خداوند متعال مسئلت دارد.

پیام تسلیت مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران استان مازندران به‌مناسبت ارتحال «آیت‌الله حاج شیخ محمدعلی شرعی»^(ه۱)

پیام تسلیت مدیریت حوزه علمیه خواهران مازندران در پی درگذشت آیت الله العظمی شرعی

در پی ارتحال عالم وارسته، «آیت‌الله شیخ محمد علی شرعی»^(ه۲)، مدیریت حوزه علمیه خواهران استان مازندران پیام تسلیتی صادر نمود.

متن این پیام به شرح ذیل است:

بسم الله الرحمن الرحيم

انالله و انالیه راجعون

«اِذَا مَاتَ الْعَالِمُ تَلَمَّ فِي الْإِسْلَامِ ثَلَمَةٌ لَا يَسُدُّهَا شَيْءٌ إِلَّا يَوْمَ الْقِيَامَةِ.»
ارتحال عالم ربّانی، فقیه زاهد و مجاهد خستگی‌ناپذیر، «آیت‌الله حاج شیخ محمدعلی شرعی»^(ه۲) را به محضر مبارک امام عصر ^(عج)، مقام معظم رهبری ^(مدظله‌العالی)، حوزه‌های علمیه تسلیت و تعزیت عرض می‌نماییم.

این عالم وارسته و زاهد اندیشمند، شخصیتی کم‌نظیر در جامعه اسلامی و اسوه در علم، عمل، زهد و تقوا و از وفاداران به امام ^(ه۳)، انقلاب، نظام جمهوری اسلامی ایران و مقام معظم رهبری ^(ه۴) بودند که عمر با برکت خویش را در جهت خدمت به دین، انقلاب و حوزه‌های علمیه سپری کرده و تا آخرین لحظه عمر در این مسیر ثابت قدم ماندند؛ قطعاً درگذشت چنین عالمی، موجب ثلمه و خلّایی جبران‌ناپذیر در جامعه است، و با فقدان ایشان حوزه‌های علمیه یکی از پشتوانه‌های خود را از دست داده است.

آیت‌الله محمدعلی شرعی^(ه۱) به راستی مصداق «العلماء امناء الرسل» بوده که نقشی موثر در تبیین و تبلیغ اسلام ناب محمدی ^(ص) ایفا نموده و با تربیت نفوس مستعد طلاب و روحانیون اثربخش، نام نیک و اثر جاودانی در قلوب مؤمنان به خصوص جامعه روحانیت به یادگار گذاشتند.

فعالیت‌ها و خدمات این عالم ربانی در سنگر حوزه‌های علمیه، خدمات شایانی در راه اعتلای اسلام ناب محمدی و نشر معارف الهی داشته است؛ لذا حوزه‌های علمیه باید سعی نمایند همواره یاد و نام آن شخصیت علمی و اخلاقی را زنده و پویا نگه دارند.

مدیریت حوزه علمیه خواهران استان مازندران این ضایعه مولمه را محضر حضرت ولی‌عصر ^(عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف) و مقام عظمای ولایت امام خامنه‌ای ^(مدظله‌العالی)، مراجع معظم تقلید ^(دامت برکاته)، جامعه روحانیت و به ویژه حوزه‌های علمیه خواهران و همه دلسوزان اسلام و انقلاب تسلیت عرض می‌نماید.

خداوند متعال روح این عالم وارسته را با اولیاء الهی محشور فرموده و در بهشت برین جاودان سازد.

پیام تسلیت «آیت‌الله حسینی‌بوشهری» به‌مناسبت ارتحال «آیت‌الله حاج شیخ محمدعلی شرعی»^(۵)

عضو شورای عالی حوزه های علمیه در پیامی ارتحال «آیت‌الله شرعی»^(۵)، تسلیت گفت.

«آیت‌الله سیدهاشم حسینی بوشهری»، با تجلیل از سوابق و خدمات انقلابی آیت‌الله شرعی، گفت: این شخصیت انقلابی در دوران نهضت، تأمین‌کننده نیازهای مبارزین بود و از تأثیرگذاران صحنه‌های مبارزه محسوب می‌شد.

عضو هیئت رئیسه مجلس خبرگان رهبری، تبعیت و همراهی با امام خمینی^(ره) و مقام معظم رهبری^(مدظله‌العالی) را از ویژگی‌های آیت‌الله شرعی برشمرد و افزود: ایشان به عنوان شخصیتی انقلابی و مجاهد، از هیچ تلاشی در جهت پیشبرد اهداف انقلاب دریغ ننمود.

آیت‌الله حسینی بوشهری ضمن اشاره به خدمات و تلاش‌های آیت‌الله شرعی در دوران بعد از پیروزی انقلاب اسلامی گفت: ایشان طی دو دوره، نمایندگی مردم قم در مجلس شورای اسلامی را برعهده داشت و از جمله کسانی محسوب می‌شد که اقدامات و برنامه‌هایریزی‌های آنها در جهت تثبیت انقلاب بود.

وی با اشاره به سوابق خدمات آیت‌الله شرعی به حوزه‌های علمیه اظهار داشت: ایشان به عنوان یکی از چهره‌های شاخص روحانیت اقدام به تأسیس مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران کرد و این مرکز با عنایت خداوند، طی این سال‌ها آثار و برکات بسیار ارزشمندی داشته و امروز به عنوان یکی از مراکز علمی و فرهنگی در سطح کشور به شمار می‌رود.

معاون جامعه مدرسین حوزه علمیه، آیت‌الله شرعی را عالمی مخلص، صبور، فداکار و دلسوز برای کشور و حوزه عنوان نمود و گفت: حقیقتاً انسان نسبت به از دست‌دادن چنین شخصیت‌هایی، بسیار متأسف و متأثر می‌شود.

آیت‌الله حسینی‌بوشهری در پایان اظهار داشت: امیدواریم کسانی که راه و رسم این بزرگواران را دیدند، بتوانند در مسیر زندگی از رفتار این عزیزان به عنوان الگو و اسوه استفاده کنند.

پیام تسلیت مدیریت حوزه‌های علمیه برادران استان قم به‌مناسبت ارتحال «آیت‌الله حاج شیخ محمدعلی شرعی»^(۵)

«حجت‌الاسلام والمسلمین احمد فرخ‌قال»، مدیر حوزه علمیه برادران استان قم در پیامی درگذشت «آیت‌الله محمدعلی شرعی»^(۵) را تسلیت گفت. متن پیام به شرح ذیل است:

بسم الله الرحمن الرحيم

اناالله و انااليه راجعون

ارتحال عالم مجاهد، «**ابوالشهید** حضرت آیت‌الله محمدعلی شرعی^(مدظله‌العالی)» یار دیرین امام^(ره) و مقام معظم رهبری^(مدظله‌العالی) موجب تأثر و تأسف گردید.

آن روحانی عالی‌مقام و فقیه وارسته، در قبل و بعد از انقلاب شکوهمند اسلامی در عرصه‌های مختلف علمی، آموزش، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی به مجاهدت پرداخت و سالیان متمادی از عمر پر برکت خویش را در راه اعتلای کلمه‌الله و ترویج و نشر معارف نورانی اهل‌البیت^(علیهم‌السلام)، سپری نمود.

اینجانب فقدان آن عالم عامل را به ساحت مقدس حضرت ولی‌الله الاعظم ارواح العالمین له الفداء، مراجع عظام تقلید^(دامتبرکاته) به ویژه «حضرت آیت‌الله العظمی خامنه ای^(مدظله‌العالی)» حوزه‌های علمیه و بیت مکرّم آن فقیه جلیل‌القدر تسلیت عرض نمود، از خداوند متعال علو درجات را برای آن فقیّد سعید مسئلت دارم.

احمد فرخ‌قال
مدیر حوزه علمیه استان قم

پیام تسلیت «دکتر علی لاریجانی»، رئیس مجلس شورای اسلامی به‌مناسبت ارتحال «آیت‌الله حاج شیخ محمدعلی شرعی»^(۵)

«آقای دکتر علی لاریجانی»، رئیس مجلس شورای اسلامی در پیامی ارتحال «آیت‌الله محمدعلی شرعی»، نماینده دو دوره مردم قم در مجلس شورای اسلامی و مؤسس حوزه‌های علمیه خواهران کشور را تسلیت گفت.

متن پیام به شرح زیر است:

بسم الله الرحمن الرحيم

اناالله و انااليه راجعون

ارتحال عالم ربانی و پرفضیلت «آیت‌الله محمدعلی شرعی»^(۵) عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم موجب تأسف و تأثر گردید. آن روحانی وارسته عمر شریف خود را در مبارزه با رژیم ستم‌شاهی با به دوش کشیدن بار سنگین ساماندهی امور جامعه مدرسین و حضور فعال در رفع مشکلات حوزه علمیه قم صرف نمود.

تلاش وافر ایشان در نشر و گسترش علوم دینی و تربیت طلاب و شیفتگان مذهب بود.

اینجانب ضمن عرض تسلیت این ضایعه به پیشگاه حضرت بقیه‌الله الاعظم^(عج) حوزه محترم علمیه خواهران و بیت شریف ایشان برای آن عالم جلیل‌القدر علو درجات و رحمت واسعه و برای بازماندگان صبر و اجر از درگاه خداوند متعال مسئلت می‌کنم.

علی لاریجانی

رئیس مجلس شورای اسلامی

پیام تسلیت «آیت‌الله محسن فقیهی»، به‌مناسبت ارتحال «آیت‌الله حاج شیخ محمدعلی شرعی»^(۵)

«آیت‌الله محسن فقیهی»، عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم در پیامی ضمن تسلیت درگذشت «آیت‌الله شرعی»^(۵) به حوزویان و خانواده این عالم ربانی، گفت: ایشان در اوایل دوران تشکیل جامعه مدرسین، عضو این نهاد شد و با تلاش و پیگیری در راستای تحقق اهداف این نهاد دینی تلاش می‌کرد.

وی با بیان اینکه همواره فعالیت‌های آیت‌الله شرعی در میان اعضای جامعه مدرسین مشهود بود، تصریح کرد: ایشان با جدّیت و تلاش خاصی پیگیر مسائل سیاسی، اجتماعی و فرهنگی بودند. عضو جامعه مدرسین در ادامه، «اخلاص» را یکی از ویژگی‌های آیت‌الله شرعی عنوان کرد.

آیت‌الله فقیهی ضمن اشاره به تأسیس حوزه‌های علمیه خواهران از سوی آیت‌الله شرعی و فارغ‌التحصیلی صدها هزار طلبه خواهر در حوزه‌های علمیه خواهران، گفت: بسیاری از طلاب مدارس علمیه خواهران به درجات عالی علمی دست یافته‌اند و قریب‌الاجتهاد هستند.

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم همچنین به نقش تأثیرگذار طلاب خواهر در عرصه تبلیغ اشاره داشت.

وی افزود: طلاب خواهر به کار خطیر تبلیغ اهمام دارند و جامعه را هدایت می‌کنند و در میان خانواده‌های خود نیز به عنوان الگو و مشاور مسائل معنوی و مذهبی شناخته می‌شوند.

آیت‌الله فقیهی ضمن تسلیت مجدد ارتحال آیت‌الله شرعی به خانواده محترم این عالم ربانی، گفت: ان‌شاءالله کسانی که این عالم ربانی را در دوران مسئولیت همراهی می‌کردند تداوم‌دهنده راه ایشان باشند.

وی در پایان از خداوند متعال، علو درجات را برای این شخصیت انقلابی و صبر و اجر جزیل را برای خانواده محترم ایشان خواستار شدند.

پیام تسلیت «آیت‌الله شیخ صادق لاریجانی»، رئیس قوه قضاییه به‌مناسبت ارتحال «آیت‌الله حاج شیخ محمدعلی شرعی»^(۵)

«آیت‌الله شیخ صادق آملی لاریجانی»، رئیس قوه قضاییه در پیامی درگذشت «آیت‌الله محمدعلی شرعی» را تسلیت گفت.

متن پیام رئیس قوه قضاییه به شرح ذیل است:

بسم الله الرحمن الرحيم

اناالله و انااليه راجعون

خبر ارتحال مرحوم «حجت‌الاسلام والمسلمین محمدعلی شرعی» که پس از سال‌ها مجاهدت در راه گسترش معارف اسلامی و علوم دینی به دیار باقی شافت موجب تأسف اینجانب گردید، فقدان این عالم ربانی را به محضر مقام معظم رهبری^(مدظله‌العالی) بیت آن مرحوم و حوزه‌های علمیه تسلیت عرض نموده، رحمت و مغفرت الهی را برای ایشان مسئلت دارم.

صادق آملی لاریجانی

پیام تسلیت «آیت‌الله سیداحمد خاتمی»، عضو هیأت رئیسه مجلس خبرگان رهبری به‌مناسبت ارتحال «آیت‌الله حاج شیخ محمدعلی شرعی»^(۵)

عضو هیأت رئیسه مجلس خبرگان رهبری، ضمن تسلیت ارتحال مرحوم «آیت‌الله شرعی»^(۵) به خدمات این عالم ربانی به حوزه و انقلاب اشاره نمود.

«آیت‌الله سیداحمد خاتمی» افزود: مرحوم آیت‌الله شرعی از مصادیق بزرگانی است که عاش سیدها و مات سعیدا.

عضو شورای عالی حوزه‌های علمیه با بیان این که آیت‌الله شرعی بزرگمردی بود که پس از پیروزی انقلاب هم مطلقاً آرامی نداشت، ابراز نمود: یک خدمت بزرگ ایشان تأسیس حوزه علمیه خواهران و مدیریت و آغاز آن است که انصافاً کاری بسیار ستودنی بود، ایشان در تکمیل جامعه‌الزهر^(ع) نقش داشت، در عرصه خدمات اجتماعی در جمعیت مبارزه با فقر عضو بود.

پیام تسلیت «مهندس حبیب‌الله بوربور»، رئیس هیأت مدیره مجمع خیرین کشور به‌مناسبت ارتحال «آیت‌الله حاج شیخ محمدعلی شرعی»^(۵)

«مهندس حبیب‌الله بوربور، رئیس هیات مدیره مجمع خیرین کشور با صدور پیامی، ارتحال عالم ربانی، مجاهد نستوه و خستگی‌ناپذیر حضرت آیت‌الله شرعی را تسلیت گفت. متن این پیام به این شرح است:

خبر ارتحال عالم ربانی، مجاهد نستوه و یار وفادار امام خمینی^(ره) و مقام معظم رهبری^(مدظله‌العالی) در ایامی که آن مرحوم داغدار فرزند برومندش بود، موجب تألم و تأسف فراوان شد.

«**ابوالشهید**، فقیه مجاهد، حضرت آیت‌الله شرعی» مصداق کامل فردی بود که در راه گسترش و تعمیق فرهنگ اسلامی از هیچ کوششی فروگذار نکرد و شجره طویه حوزه‌های علمیه خواهران در سراسر کشور، حاصل تلاش بی‌وقفه و اهتمام او در استفاده از انرژی و پتانسیل بالقوه بانوان در نهادهایسازي فرهنگ و تقمّات دینی بود.

اینجانب به نمایندگی از طرف مجمع خیرین کشور و جامعه خیرین حوزه‌های علمیه خواهران کشور، رحلت این مجاهد فی‌سبیل‌اله را به حضرت بقیه‌الله الاعظم^(ارواح‌الافداء)، مقام معظم رهبری^(مدظله‌العالی)، مراجع عظام تقلید^(دامتبرکاته)،

حوزه‌های علمیه و حوزه‌های علمیه خواهران و همه مردم شریف و دیندار ایران اسلامی، بویژه خانواده مکرم و معزز آن مرحوم تسلیت عرض می‌کنم و برای ایشان علو درجات و هم‌نشینی اولیاءالله مسئلت می‌نمایم.

پیام تسلیت «آیت‌الله محسن مجتهد شبستری»، به‌مناسبت ارتحال «آیت‌الله حاج شیخ محمدعلی شرعی»^(۵)

در پی ارتحال «آیت‌الله محمدعلی شرعی»^(۵)، مدیر سابق حوزه‌های علمیه خواهران و عضو فقید جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، «آیت‌الله محسن مجتهد شبستری»، نماینده ولی فقیه در آذربایجان شرقی در پیامی درگذشت ایشان را تسلیت گفت.

متن پیام به این شرح است:

بسم الله الرحمن الرحيم

اناالله و انااليه راجعون

درگذشت عالم بزرگوار مرحوم آیت‌الله محمدعلی شرعی را به محضر مقام معظم رهبری^(دام‌الله) و حوزه‌های علمیه و بازماندگان گرامی تسلیت می‌گویم.

معظم‌له خدمات شایسته‌ای به حوزه علمیه خصوصاً حوزه علمیه خواهران داشته و از ارادتمندان به امام راحل و مقام شامخ ولایت بودند، برای آن فقید رحمت و رضوان الهی را مسألت می‌نمایم.

پیام تسلیت «آیت‌الله محسن مجتهد شبستری»، به‌مناسبت ارتحال «آیت‌الله حاج شیخ محمدعلی شرعی»^(۵)

«آیت‌الله سیدمحمد غروی» در پیامی ضمن تسلیت ارتحال «آیت‌الله شرعی»^(۵) به حوزویان، گفت: مرحوم آیت‌الله شرعی عالمی مجاهد، پرتلاش، انقلابی و مخلص بود.

وی افزود: همواره تلاش و اخلاص آیت‌الله شرعی در ارتباط با فعالیت‌های فرهنگی و سیاسی قابل مشاهده بود.

عضو شورای عالی حوزه با بیان اینکه همراهی با امام راحل^(ره) و تلاش برای پیروزی نهضت از ویژگی‌های آیت‌الله شرعی بود، تصریح نمود: ایشان همچنین در جامعه مدرسین نقش بسیار تأثیرگذاری داشت و در این نهاد به‌گونه‌ای نقش آفرین بودند که شاید دیگران قادر به ایفای نقش خطیر ایشان نبودند.

وی با تأکید بر اینکه آیت‌الله شرعی عمر خود را در راه انقلاب گذاشت، ابراز داشت: بسیاری از فعالیت‌های علمی ایشان به دلیل فعالیت‌های اجتماعی و سیاسی تحت تأثیر قرار گرفته بود زیرا اگر نقش‌آفرینی این عالم ربانی نبود، بسیاری از امور به شکل مطلوب انجام نمی‌شد.

عضو جامعه مدرسین حوزه با اشاره به دو دوره نمایندگی مرحوم آیت‌الله شرعی در مجلس شورای اسلامی، گفت: ایشان در این دو دوره، خدمات قابل توجهی نسبت به قم و آبادانی این شهر داشت. آیت‌الله غروی، یکی از تلاش‌های برجسته آیت‌الله شرعی را تأسیس مرکز مدیریت حوزه علمیه خواهران عنوان نمود و افزود: امروز حوزه‌های علمیه خواهران در سراسر کشور و به خصوص مناطق محروم تأثیرگذار است.

وی تصریح کرد: مدارس علمیه خواهران با برنامه‌ریزی پیش می‌روند و نقش بسیار مهمی در فرهنگ جامعه دارند.

عضو شورای عالی حوزه، یکی از دلایل تأثیرگذاری و پیشرفت مدارس علمیه خواهران را نقش بی‌بدیل آیت‌الله شرعی عنوان نمود و افزود: بسیاری از مدارس حوزه‌های علمیه خواهران را خیرین و اقشار مردم به دلیل اعتماد به شخصیت آیت‌الله شرعی احداث کردند.

آیت‌الله غروی یادآور شد: حوزه‌های علمیه خواهران در مقاطعی از بودجه دولتی برخوردار نبود یا بسیار کم برخوردار بود اما آیت‌الله شرعی با همت بزرگان، علما و خیرین توانست مدارس علمیه خواهران را گسترش دهد.

وی در پایان با تجلیل مجدد از خدمات شایسته مرحوم آیت‌الله شرعی، گفت: ایشان عالم اهل عمل بود و از روحانیون پرتلاش، نقش‌آفرین و تأثیرگذار در مسائل فرهنگی نهضت و انقلاب محسوب می‌شد.

گزارشی از مراسم تشییع و خاکسپاری «ابوالشهید آیت‌الله شرعی»^(۵) در جوار بارگاه منور رضوی

خواهران و نمایندگی مردم قم در مجلس شورای اسلامی نیز در زندگینامه وی به چشم می‌خورد.
آیت‌الله شرعی یکشنبه ۱۳/۱۰/۹۵ در سن ۸۱ سالگی دار فانی را وداع نمود و در روز سه‌شنبه ۱۴/۱۰/۹۵ در جوار حضرت علی‌بن‌موسی‌الرضا^(ع) آرام گرفت.
روحش شاد.

اقصی نقاط کشور همچون «آیت‌الله سیدان»، نماینده «آیت‌الله العظمی سیستانی» در خراسان، «آیت‌الله حسینی بوشهری»، امام جمعه موقت قم و «حجت‌الاسلام والمسلمین میر باقری»، نماینده مجلس خبرگان رهبری حضور یافتند.
گفتنی است، آیت‌الله محمدعلی شرعی^(۵) از اعضای جامعه مدرسین حوزه علمیه قم بود و حضور در مبارزات ضد ستمشاهی، تأسیس مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

پیکر «**ابوالشهید** آیت‌الله شرعی»^(۵)، مؤسس مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران با حضور مردم ولایت‌مدار مشهد مقدس تشییع و در جوار بارگاه منور رضوی به خاک سپرده شد.

در مراسم تشییع پیکر این عالم وارسته که از مسجد ملاحیدر واقع در خیابان خسروی آغاز و به سمت حرم مطهر امام هشتم^(ع) ادامه پیدا کرد، شخصیت‌های حوزوی از

گفتگو با مدیر حوزه‌های علمیه خواهران کشور:

اخلاص و استقامت «آیت‌الله شرعی (قدس سره)» ستودنی است

«حجت‌الاسلام والمسلمین جمشیدی» که سال‌ها جانشین «آیت‌الله شرعی» در حوزه‌های علمیه خواهران بوده است، اخلاص، استقامت آیت‌الله شرعی را در کار می ستاید و می گوید: او باید الگویی برای مدیران باشد.

گفتگو با مدیر حوزه‌های علمیه خواهران از نظر خوانندگان می گذرد.

آشنایی اول من با آیت‌الله شرعی در حقیقت برمی گردد به اولین دوره انتخابات مجلس. با يك رفاقتی با پسر (آیت‌الله) آقای شرعی داشتم. بعضی از درس‌های ما مشترک بود. من از مرحوم شهید تقی (فرزند آیت‌الله شرعی) بعد از مدت کوتاهی که با هم هم‌درس بودیم خیلی خوش آمد، طلبه خوش‌استعداد و شجاعی می‌خواست درس بخواند. ما با آقائی دوره آموزش نویسندگی گذاشتیم، آقای گرم‌اوردی از تهران می‌آمد و به ما آموزش نویسندگی می‌داد. آشنایی ما با شهید تقی این گونه بود.

قبل از آن هم در دوران مهدی هاشمی و دفتر تبلیغات سابق همکاری داشتم. بود. آنها سخت با جامعه مدرسین درگیر بودند. این رفاقت ما با آقائی و این ارتباطی که داشتیم اندک اندک جمع ما را به یک جمع سه چهار نفری تبدیل کرد؛ من بودم بعدها (حجت‌الاسلام و المسلمین آقای زبایی‌نژاد جزو ما شد. یک برادری بود به اسم الهی و آقای محسنی. ما می‌آمدیم جریان مهدی هاشمی را نقد می‌کردیم، آنها بر علیه جامعه مدرسین اطلاعیه می‌زدند، ما هم بر علیه آنها اطلاعیه می‌زدیم. این خیلی کار خطرناکی بود. در جریان حاد آن موقع جلسات در طبقه دوم منزل سابق پدرم برگزار می‌شد. مسئول تهیه محتوا من بودم، مسئول پردازش آقای محسنی بود، مسئول زدن آقائی بود، یعنی آقائی می‌رفت دعوا می‌کرد، كنت می‌خورد، كنت هم می‌زد، صبح ساعت پنج صبح موقع چسباندن اطلاعیه‌ها بود. حتی يك کاری که کردیم این بود که می‌خواستیم دفتر تبلیغات وقت را نقد بکنیم يك مطالبی را از کتاب‌های منافقین آوردیم که منافقین چگونه می‌اندیشند، جریان منحرف که منظور مهدی هاشمی بود چگونه می‌اندیشد و حرف‌های آنها را راجع به روحانیت و جامعه مدرسین که ما چگونه می‌اندیشیم و حرف‌های مجموعه دفتر تبلیغات را آوردیم و در آخر هم امام چگونه می‌اندیشند، این مجموعه را در نشریه حوزه وقت آوردیم.

از اینجا ما اندک اندک با خانواده شرعی آشنا شدیم من اولین بار حاج‌آقا را در يك صبح زود دیدم که داشت به سازمان تبلیغات می‌رفت، كيف ساموسنت بزرگی دست گرفته بود، ابهت آقای شرعی من را گرفت. بعد قصه انتخابات مجلس شورا پیش آمد. بعد از آن که در دور اول (آیت‌الله) آقای بزوی نماینده بودند، در دور دوم آقای شرعی و آقای آذری انتخاب شدند. در آن زمان تازه شورای مدیریت (حوزه) تشکیل شده بود. دبیر آن هم آقای صباحی بود. ما در ستاد آقای شرعی قرار گرفتیم، با افتخار عرض می‌کنم پوست می‌چسباندیم و همه کاری می‌کردیم. در مرحله اول آقای شرعی انتخاب شدند، فکری می‌کنم آقای آذری با يك آقای دیگری برای مرحله دوم رقیب شدند. این موضوع مربوط به سال شصت و اندی است که از یادم رفته است.

همه این مقدمه‌ای که گفتم به دلیل اولین درسی بود که از آقای شرعی گرفتم. ایشان برای این که آقای آذری در انتخابات رای بیابود انصراف داد چون رای (آیت‌الله) آقای شرعی از آقای آذری و اسماعیلی بیشتر بود ایشان انصراف داد تا آقای آذری در دوره دوم مجلس به مجلس برود.

بعد از آن، ایشان در دوره بعدی رفتند و دو دوره نماینده مجلس شدند، در هر دوره هم بر اساس احساس وظیفه بود. سال 7۵ آقائی کربلای ع شهید شد. ما با آقائی خیلی رفیق بودیم. یادم نمی‌رود روزی که تشییع جنازه آقائی بود روز ولادت حضرت جواد^(ع) بود. ایشان به دنیا آمدنش روز ولادت بود، در سن چهارسالگی بیماری سختی گرفته

بود، روز ولادت حضرت جواد^(ع) به حضرت جواد^(ع) توسل پیدا کرده بودند و امام جواد^(ع) ایشان را شفا داد. عمر آقائی به اندازه عمر حضرت جواد^(ع) بود شهادت هم روز ولادت حضرت امام جواد^(ع) بود. در خاطرم هست در زمان شهادت آقائی ما رقتیم منزل آقای شرعی آقای شرعی مثل شیر آمد. آقائی خیلی شفیقه پدرش بود پدر هم ایشان را دوست داشت. آن موقع من یک آقائی مانوس بودیم به همین سبکی که عرض کردم از درس شروع شد. بعد کار سیاسی، کار سیاسی هم تا عمقش بود، ما بکته در قم وارد درگیری با باند مهدی هاشمی شده بودیم، از آقائی خیلی خاطره دارم و خاطرات خیلی شیرین و گفتنی.

ایشان دستگیری پدرشان و آن کشیده‌ای که پدرشان موقع دستگیری به ازغدی زده بود را تعریف می‌کرد. شخصیت ایشان با این چک پدر شکل گرفته بود؛ این که ساواک حمله کند به خانه آدم و در اوجی که انسان در موضع ضعف است و مامورهای چکمه‌پوش رژیم وارد خانه شده‌اند، آدم به شکتجنگر معروف ساواک کشیده بزند (که وارد حرم ناموس نشوند) و به گونه‌ای برخورد کند که آن ساواکی در موضع ضعف قرار بگیرد...

من شبیه این فداکاری که آقای شرعی در انتخابات مجلس کردند و نشان می‌داد تکلیف‌مدار هستند را در انتخابات خبرگان هم شاهد بودم. ایشان در انتخابات خبرگان سال ۷۶ اسم نداشتند. صلاحیت علمی‌شان هم تأیید می‌شد، زیرا ۱۰-۱۲ سال در درس خارج معروف آیت‌الله اراکی شرکت کرده بودند، جزواتی هم داشتند که قابل ارائه بود. آن موقع شورای نگهبان تصمیم به امتحان گرفته بود، يك عده‌ای حاضر نشدن بروند امتحان بدهند، زیرا از بعضی از مراجع وقت و آقایان اجازه‌نامه اجتهادی داشتند و شروع کردند به جوسازی. در آن موقع من طرف مشورت آقای شرعی قرار می‌گرفتم، ایشان آمد با ما مشورت کرد و گفت: من می‌خواهم نروم امتحان بدهم تا شورای نگهبان مرا حذف کند، تا این کار سندی برای شورای نگهبان بشود، تا گفته شود شورای نگهبان اصلا کاری به اینکه شخص از خودشان و جامعه مدرسین است ندارد و این آقا صلاحیتش تأیید نشده است.

کارهای مخلصانه آقای شرعی برای ما هم مهم بود و هم با شاختی که از ایشان پیدا کردیم خیلی عادی به نظر می‌رسید؛ يك آدم كاملا مسلط و مقتدر، اما در اوج تسلط و اقتدار، بسیار فداکار و مخلص. این ویژگی‌ای بود که در ایشان خیلی بروز داشت و دارد و برای ما درس شد.

من در همین مسیر در خدمت ایشان بودم، خاطرم هست ابتدا سال ۶۸ جامعه مدرسین مرا به اتفاق يك آقایی در تهران برای کاری نماینده کرد. بعد از مدتی من و آقای شرعی را برای نمایندگی در بعضی از کارها به تهران معرفی کردند. خاطرم هست آقای شرعی برای اینکه ما را جا بیندازد از جلسه اول شروع کرد به تعریف کردن از ما و گفت از این به بعد فائانی به جلسات می‌آید و هر چه هم بگوید حرف ماست، حالا ما يك طلبه جوان بودیم که در سال ۶۸، تقریبا ۲۴ سالم داشتم و ایشان يك شخصیت جاافتاده که در سال ۶۸، ۵۸ سالشان بود. من رفتار بعضی‌های دیگر را هم دیده بودم، این رفتار ایشان برای من خیلی آزارنده بود. برای اینکه صلابت این شخصیت را لمس کنید، دو نمونه نقل می‌کنم: يك برنامه بود راجع به مركز (مدیریت حوزه‌های علمیه) خواهران. در ابتدای تاسیس، مشکلاتی عیدیه داشتم، يك فشاری از بعضی جاها می‌آمد، شورای عالی هم پواش پواش تسلیم شده بود. من یادم نمی‌رود يك روز من به (آیت‌الله) آقای شرعی گفتم که ضراری دارید که کاسه داغ‌تر از آش شده‌اید، در این مسئله اینجا (مخالفت می‌کند و) می‌گویند: نه،

آنجا (مخالفت می‌کند و) می‌گویند: نه، اما شما يك نفری ایستاده‌اید و می‌گویید: آره. يك مرتبه عصبانی شدند و با پرخاش تندى به من گفتند که من این حرف‌ها را به تو می‌زنم که به من مشورت بدهی، اگر بدانم روحیه تو هم تضعیف می‌شود ديگر راجع به این مطالب به شما نمی‌گویم. در این مسئله حق با ماست همه اینها اشتباه می‌کنند. ایشان روحیه‌ای داشت و دارد که علاوه بر این استقامتی که در ظاهر کارها نشان می‌دادند، در باطن هم همین گونه بودند، کاری که تشخیص می‌دادند پای آن می‌ایستادند و هزینه‌اش را می‌پرداختند.

يك چیزی که در اعتقادات ایشان بود توسل به حضرات معصومین (علیهم‌السلام) بود مخصوصا صديقه طاهره (سلام‌الله‌علیها) و امام رضا^(ع)؛ می‌گفتند برویم مشهد این کار

آن لحظه واقعا تلفن زنگ می‌خورد و آقای شرعی شروع می‌کرد با کرامت تمام صحبت کردن؛ شاید ما مقصر بودیم اما ایشان شروع می‌کردند به عذرخواهی. به نظرم باید با محافظان آقای شرعی هم مصاحبه داشته باشید. (آیت‌الله) آقای شرعی گاهی به دليل اشتباهی که پیش می‌آمد با نوع رفتاری که آنها مجبور بودند به دليل حفاظت داشته باشند و ایشان نمی‌پسندید بداخلاقی یا تندى می‌کردند، اما وقتی می‌دیدند خلقشان تنگ است و در ماشین حرف نمی‌زنند، می‌گفتند چرا حرف نمی‌زنید مگه قهرید، حالا من چه کار بکنم که شما راضی شوید!!!!

ایشان در اوج صلابت متواضع بودند و هستند و استقامت، ایمان به کار و ایمان به هدف داشتند.

کارهای سیاسی خدمت ایشان بودیم (کم است). من خاطرم هست که يك بزرگواری می‌گفت آقای شرعی يكی از اشکالاتش این است که در اوج کارهای کلان به تعبیر ایشان مشورت قرار می‌گرفتم. ایشان زندگی ذوابعدی داشتند و به مناسبت‌هایی خاطرات زندگی را به من می‌گفتند، سرچشمه بیان خاطره هم من بودم، گاهی چیزی می‌گفتم و میدونستم که این چیز پاسخ دارد، ایشان شروع می‌کرد برای اینکه این پاسخ را بدهد تاریخی را می‌گفت که خودش در جزئی از آن تاریخ قرار داشت، شبیه اون چیزی که در مورد توزیع اطلاعاتیه کاپیتالاسیون عرض کردم که نوازش هم هست که خیلی از مردم و حتی علما هم بعضا هنوز نمی‌دانند این اطلاعاتیه شد کار يك آقاشیخی بود به نام آیت‌الله شرعی؛ ایشان يك

نیاید زیاد وقت صرف جزئیات بکند و آقای شرعی حوزه خواهران و بعضی کارهای دانشگاهی و به مناسبت‌هایی که پیش می‌آمد با کرامت ایشان طرف مشورت قرار می‌گرفتم. ایشان زندگی ذوابعدی داشتند و به مناسبت‌هایی خاطرات زندگی را به من می‌گفتند، سرچشمه بیان خاطره هم من بودم، گاهی چیزی می‌گفتم و میدونستم که این چیز پاسخ دارد، ایشان شروع می‌کرد برای اینکه این پاسخ را بدهد تاریخی را می‌گفت که خودش در جزئی از آن تاریخ قرار داشت، شبیه اون چیزی که در مورد توزیع اطلاعاتیه کاپیتالاسیون عرض کردم که نوازش هم هست که خیلی از مردم و حتی علما هم بعضا هنوز نمی‌دانند این اطلاعاتیه شد کار يك آقاشیخی بود به نام آیت‌الله شرعی؛ ایشان يك

مراسم می‌گیرند، من گفتم نه. ایشان گفتند: پس من چرا هر سال برای بچه‌ام مراسم می‌گیرم؟ من يك چیزهایی فقیم اما ایشان قبول نکردند. از آن سال مراسم گرفتن با وجود آن که بزرگان می‌آمدند، سخنران معتبری مثل (آیت‌الله) آقای خزغلی داشتند، همه هم سراف می‌گرفتند از آن سال این جریان کلا جمع شد. ایشان آدمی بودند که بیابند فکر بکنند در مورد کارهایشان و جنبه‌های خدایی و جنبه‌های اخلاص را توجه بکنند.

من یادم هست زمانی در مکاتبات اینجا (مركز) مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران) نوشته بودند «آیت الله» ایشان مرا خواست و با اوقات تلخی با خیلی تندى گفت: آقا حوزه يك قاعده‌ای دارد چرا این‌ها این جوری نوشته‌اند، من ناراحتم و از شما خواهش می‌کنم این را درستش کنید. ایشان در همه تندى‌هایش مهربونی خوابیده بود هیچ سب تندى (آیت‌الله) آقای شرعی را جدی نمی‌گرفت، مگر آدم‌های بد و خلاف‌کار. آنها می‌ترسیدند ولی ما همیشه تندى‌های (آیت‌الله) آقای شرعی را مثل تندى پدر یا پدربزرگ می‌دانستیم. البته برای من که خیلی کم پیش آمد ولی برای دوستان دیگر که پیش می‌آمد به دل نمی‌گرفتند و خیلی زود فراموش می‌کردند، ایشان هم زودتر از خود آنها جبران می‌کرد.

مثلا من در خاطرم هست ایشان وقتی مدیریت مركز رو بر عهده گرفتند، گرفتن هدیه را ممنوع کردند، يك نذری هم کرده بودند عهد هم بسته بودند برای پابندى به آن. یادم هست بعد از مدتی کسی از سفر عتبات برای ایشان يك سجاده و مهر آورده بود. من گفتم حاج‌آقا این را قبول کنید؛ این سفر عتبات است. ایشان گفت من يك عهده‌ی کرده‌ام نگذار این شکسته بشود. برای اینکه آن طرف را هم راضی کند، به او گفت: من این مهر و سجاده را برمی‌دارم ولی اجازه بدهید آن را با يك نماز یا فاتحه بر پدر مرحوم شما مصالحه کنم، طرف هم قبول کرد و مهر و سجاده را برداشت. هدیه را کلا خودمانی خودزنی کند، در چهارپای بود که در مركز هم ماند اگر ایشان متوجه می‌شدند جایی هدیه‌ای داده شده می‌گفتند: اصلا کسی حق ندارد هدیه بدهد و برخورد می‌کرد. يك روز مرا صدا کرد و گفت: کار باید متناسب با صلاحیت‌های افراد باشد. گفتم: خود شما این‌قدر نسبت به همه دلسوزید. گفت: آن بحث دیگری است. ما در مركز موظف هستیم اهداف اصلی مركز را دنبال کنیم افراد هم متناسب با این اهداف باید انتخاب بشوند.

من فکر می‌کنم بسیار مانده است که پرده از ابعاد شخصیتی این مرد برداشته شود، اگر همه دست به دست هم بدهند شاید گوشه‌ای از اخلاص عجیب، توانایی در کار و استقامتی که در کار داشتند بیان شود.

مثلا در اوایل رهبری حضرت آقا، ایشان حامل پیام رهبری معظم برای بعضی از بزرگان انتقال پیام مقابل بودند. در خاطرم هست در يك روز ایشان چهار بار به تهران رفت و برگشت. گاهی حتی نیمه‌شب در (جامعه مدرسین)، من در ایام ارتحال امام^(ع) نزدیک يك ماه در جامعه مدرسین بودم و شب‌ها هم آنجا بودم. ایشان شب می‌آمدند صبح با ما صحبت‌ها می‌خوردند. به تهران می‌رفتند، ظهر با ما ناهار می‌خوردند شب می‌آمدند، اوایل شب با ما شام می‌خوردند و... دوباره نیمه‌شب می‌آمدند... . ایشان در کار سر از کار یا نمی‌شناختند و نه وقت می‌شناختند. مجموعه‌ای که با ایشان کار می‌کردند، از پرکاری ایشان عاجز می‌شدند.

ایشان در عین حال ملاحظه هزینه‌ها را هم داشتند، یعنی حساب می‌کردند، می‌گفتند: هزینه ماشین تا مشهد برای من کمتر است تا هزینه بلیط (هواپیما) و با وجود این‌که ایشان نماینده مجلس بودند با ماشین به مشهد می‌رفتند، البته برنامه سفر را به گونه‌ای تنظیم می‌کردند که در ماشین بخوانند و صبح که می‌رسند راننده‌ها استراحت کنند. کل این کار برای این بود که ایشان می‌گفتند: من هزینه کمتری را به بیت المال تحمیل کنم. انصافا امثال ایشان

واقعا باید شناخته بشوند و به همه شناسانده شوند و در کار الگو بشوند. ایشان برای آمدن به سر کار وقت نمی‌شناختند. گاهی وقت‌ها قبل از نماز صبح می‌آمدند. این اواخر که مریض بودند و من در ساختمان داروشفا بودم، به یاد دارم ایشان بستری روی زمین انداخته بودند با در اون ساختمان دیگر که تخت گذاشته بودند، گاهی اوقات خوابیده تلفن جواب می‌دادند. ما بسیار تلاش کردیم تا کارهای ایشان کم بشود، اما ایشان زیر بار نمی‌فتند، بخشی از کارهایی که مربوط به مردم بود را اصلا اجازه نمی‌دادند از برنامه‌شان حذف شود. این احساس می‌کردند ما با کسانی که در این کار مباشر هستند، ممکن است برخی ملاحظات را در ارتباط با فقرا و محرومان رعایت نکنیم، ایشان احترام افراد را خوب نگه می‌داشتند، در رسیدگی به محرومان در ماه رمضان، نزدیک مهریونی خوابیده بود هیچ سب خدمت ایشان بودم درس بود.

آزاده ایشان راجع به تلاشی که ایشان برای جمع‌آوری (امضای) اطلاعیه‌های جامعه مدرسین در زمان شاه می‌کردند تعریف می‌کرد: تقریبا مسئول جمع‌آوری اکثر امضاها (آیت‌الله) آقای شرعی بودند ایشان با زبیری می‌دانستند اول باید اطلاعیه را نزد چه کسی ببرد، پس از آن چه کسی که براساس اعتماد به شخص اول امضا کند و آقائی می‌گفت گاهی در ترك دوچرخه می‌نشتیم و پدر ما با دوچرخه به منزل افراد مختلف می‌رفت.

ایشان در جریان شناسی هم فوق العاده بودند. در يك برحه، در دهه پنجاه شبهاتی در محور مارکسیسم و گروه‌های الحادی مطرح شد. ایشان پای مرحوم مطهری را که در تهران بودند به حوزه باز کردند و جلساتی با حضور ایشان و افراد دیگر برای پاسخ به این شبهات جلساتی در مدرسه رضویه تشکیل دادند.

من فکر می‌کنم زمان زیادی باید بگذرد تا حوزه کسی مثل (آیت‌الله) آقای شرعی را مثل بقیه بزرگانی که حوزه علمیه تحویل داده است تحویل بدهد.

(آیت‌الله) آقای شرعی روحیه‌ای داشت که اگر نیرو را می‌شناخت زمینه رشدش را حتما فراهم می‌کرد، کار را به نیرو واگذار می‌کرد و از نیرو هم حمایت میکرد. این درس بزرگی بود که (آیت‌الله) آقای شرعی هیچ وقت نیرو را در مقابل خودش ذبح نمی‌کرد؛ این يك درس مهم برای مدیران ارشد است. در جایی که خودش مسئول بود، اگر اشتباه می‌کرد، در مقابل نیرو می‌گفت: مسئول این اشتباه منم، اگر کسی حرفی دارد با من بزند. این گونه نیرو هم حاضر می‌شود کار کند و هم جرات کار کردن پیدا میکند. ایشان با مقام اثباتی‌ای که داشتند زمینه‌های اثباتی را برای نیرو فراهم می‌کردند، خودشان هم مرتبا به نیرو کمک می‌کردند. البته ایشان نسبت به يك سری مسائل حساس بودند؛ اگر احساس می‌کردند این نیرو یا این شخص به دنبال آن است که جاه و مقامی برای خودش فرض کند، به دلیل اینکه خودشان این روحیه را نداشتند به این مسئله حساس بودند. لذا دماغ کسانی که این روحیه را داشتند به خاک می‌مالیدند، به مصداق آن روایت شریف که التکرع مع المتکبر عباد. برای خودش چیزی قائل نبود در این مسائل حساس بود، به سخرانش را لبش را فراهم کند و سخرانش را مهیا کند. به دنبال تدارکات این مراسم بود و بعد هم به استیزه‌های می‌آمد کمک می‌کرد. اصلا برای خودش جا قائل نبود که بخواند آقایش را داشته باشد.

راننده‌هایشان می‌گفتند: وقتی ما می‌رفتیم پشت ماشین‌های عروس حاج آقا دالما به ما فشار می‌آورد تا راهی پیدا کنیم و فرار کنیم، زیرا بعضی از کارهای خلاف انجام می‌دادند. وقتی می‌گفتم باید صبر کنیم، می‌گفتند: نباید در سیاهه ماشین‌های این‌ها قرار بگیریم یعنی تعداد ماشین‌های (کاروان عروسی) زیاد بشود این برای ما عیب است و نباید جزو اعوان ظلمه قرار بگیریم.

من این اعتقاد را داشتم و شبیه من خیلی ها این اعتقاد را داشتند که آقای شرعی با هر کسی در هر جای کره زمین بخواند ارتباط بگیرد، ظرف چند دقیقه ارتباط می‌گیرد و او را پیدا می‌کند. مکرر دیدم بودم ایشان بی‌مقدمه خدمت مراجع و بزرگان می‌رسیدند و آنها با اغوش باز ایشان را می‌پذیرفتند. حتی به بزرگواران گفت به فائانی بگویند ما که ایشان را می‌شناسیم، همان سابقه تحصیل و جزوه‌هایشان را بفرستند برای ما کافی است.

ایشان به دلیل اینکه در آن جریان، شورای نگهبان تنها نماند، نفت، (مدارک) و نفرستاد، امتحان هم شرکت نکرد و از آن طرف هم در مجلس آمد و از شورای نگهبان به دليل اینکه علالت‌ه برخورد کرده است تشکر کرد. این آدم کم نظیر است این جور فداکاری‌ها خیلی کم پیدا می‌شود و ما در طول کار این شخصیت‌ها را در این شکل و در این اندازه‌ها با این فداکاری‌ها کم می‌بینیم؛ نه اینکه فداکاری‌ها فقط از مسائل خانواده‌اش غافل نداریم خوشبختانه حوزه فراوان است از افرادی که این ویژگی‌ها را دارند، اما با این خصوصیات که آدمی پرکار باشد و در عین مشغله به نکات جزئی توجه بکند به نکاتی که در روایات ما مدحود است ولی در سیره اجتماعی ما بعضی‌ها این‌ها را مذموم می‌دانند یعنی اینکه می‌گویند، طرف مدیر است و

بزرگواری در این اندازه بود. با فداکاری‌هایی که ایشان کرد؛ (مانند قضیه صرف نظر از عضویت خبرگان) کسی بیاید به تعبیر می‌گردد کسی می‌توانست صلاحیتش تأیید بشود. از اعضای شورای نگهبان بزرگانی بودند که شهادت به علمیت آقای شرعی می‌دادند، حتی به ایشان پیغام دادند و من در جریان بودم؛ خودم واسطه پیغام بودم، یکی از بزرگواران گفت به فائانی بگویند ما که ایشان را می‌شناسیم، همان سابقه تحصیل و جزوه‌هایشان را بفرستند برای ما کافی است. ایشان به دلیل اینکه در آن جریان، شورای نگهبان تنها نماند، نفت، (مدارک) و نفرستاد، امتحان هم شرکت نکرد و از آن طرف هم در مجلس آمد و از شورای نگهبان به دليل اینکه علالت‌ه برخورد کرده است تشکر کرد. این آدم کم نظیر است این جور فداکاری‌ها خیلی کم پیدا می‌شود و ما در طول کار این شخصیت‌ها را در این شکل و در این اندازه‌ها با این فداکاری‌ها کم می‌بینیم؛ نه اینکه فداکاری‌ها فقط از مسائل خانواده‌اش غافل نداریم خوشبختانه حوزه فراوان است از افرادی که این ویژگی‌ها را دارند، اما با این خصوصیات که آدمی پرکار باشد و در عین مشغله به نکات جزئی توجه بکند به نکاتی که در روایات ما مدحود است ولی در سیره اجتماعی ما بعضی‌ها این‌ها را مذموم می‌دانند یعنی اینکه می‌گویند، طرف مدیر است و

مراجعین عمومی هستند، این‌ها را بگذارید ساینر رسیدگی کنند. بعضا ایشان زیر بار نمی‌رفتند، من شوخی می‌کردم و دفتر نمایندگی ایشان را به مطب دکترها تشبیه می‌کردم که گاهی جمعیت زیادی می‌آمدند، می‌نشتند، ایشان هم يکی يکی می‌گفت شما بی طرف می‌آمد مشکلاتش را مطرح می‌کرد. جمع کردن این دو مسئله یعنی کسی به مسائل کلان بپردازد و در آن زمان از مسائل خانواده‌اش غافل نباشد، از مسائل همسایه غافل نباشد، از مشکلات کسانی که با آنها کار می‌کند غافل نباشد. این گونه بگوید من کار دارم و اینها در شان من نیست؛ اینها اصلا در قاموس (آیت‌الله) آقای شرعی نبود. ایشان به گونه‌ای با تواضع و با کرامت رفتار می‌کردند و آقایی را با تواضع توام می‌کردند که همه تسلیم می‌شدند. کارهای بزرگ را که معونه زیادی نیاز داشت انجام می‌دادند.

من باز هم مثال بزنم؛ چند سال بعد از شهادت آقائی برای ایشان مراسم می‌گرفتند، مراسم را با مراسم شهیدایی می‌گرفتند که با آقائی شهید شده بودند يك سال متو خواستند و گفتند من می‌خواهم راجع به موضوعی با شما مشورت کنم. ایشان فرمودند که من يك شهیدی برایم پیش آمده و جوابش را پیدا نکردم؛ مگر بچه من از بچه دیگران عزیزتر است. این فرزند شهید شده آنها هم شهید شده‌اند، مگر برای شهدای دیگر هر سال

«آیت‌الله شرعی» یک انقلابی تمام عیار بود

در راستای ثبت تلاش‌های بنیانگذار مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خاوران به گفتگو با «سابقون» انقلاب می‌پردازیم که در جریان فعالیت‌های انقلابی «آیت‌الله شرعی» و پس از آن بوده‌اند. از جمله این اشخاص آیت‌الله جنتی است که اکنون ریاست مجلس خبرگان رهبری را برعهده دارد. گفتگو با مدیر حوزه‌های علمیه خاوران تا حالا ادامه خوانندگان می‌گذرد.

موضوع این مصاحبه من خاطراتی است که از برادر عزیز بزرگوار و شریف خودم حضرت آیت‌الله شرعی داشته‌ام. آشنایی من با ایشان شاید حدود پنجاه ساله است؛ از دوران طلبگی که باهم بودیم ایشان را شناختم و آشنایی تا حالا ادامه پیدا کرد.

این لغزشگاه نغزبید تقیدش به امور دینی و تعهدش بسیار عالی بود خدا خیلی نعمت به ایشان داده بود، پدر بزرگوارشان را از دور می‌شناختم از نزدیک هم عبوری ایشان را زیارت می‌کردم و آن هم مردی بود باتقوا و متین، مردی بود دارای وجه عمومی و به دلیل همان جنبه‌های معنوی، روحانی، علمی و خدماتش مورد اعتماد مردم، ایشان چنین پدری داشتند و برای این پدر هم احرام قائل بودند.

یکی از ویژگی‌های ایشان در طول این مدت حضور در صحنه‌ها بود هر جا دعوت می‌شدند برای یک امر خیری در امور سیاسی خدماتی اجتماعی و فرهنگی و تبلیغی، ایشان مذاقیقه‌ای نداشتند، حضور جدی داشتند، حضور سریع داشتند. مایل نبودند کارها را امروز و فردا کنند. تقشی که در کار خیلی‌ها هست که اهل خیر هم هستند اما معطل می‌کنند و در اثر همین معطل کردن خیلی از فرصت‌ها را از دست می‌دهند، ایشان آن گونه نبود و مقید بودند هر چه زودتر کارها انجام بشود.

ایشان خدمات زیادی کرده‌اند که شما در مصاحبه‌هایتان و در بررسی تاریخ زندگی ایشان حتما این‌ها را جمع‌آوری خواهید کرد من همه را در خاطر ندارم. ایشان در ساختن مسجدها و حسینیه‌ها فعال بودند. یکی از مساجد همین مصالای قم بود که ایشان خیلی زحمت کشیدند و پایه گذار اصل آن بودند. مواردی از این قبیل فراوان است.

ایشان برای رساندن خیر به

محرومان و فقرا و مستضعفان، چه طلاب چه غیر طلاب به این وضع مالی خوبی نداشت اما از کسانی که اهل خیر بودند تلفنی یا حضوری می‌خواست و به عناوین مختلف از آنها کمک می‌گرفت. نمی‌توانست ببیند افرادی گرسنه هستند، قشر یتیم و طلبه و سید و اینها به سختی عمر بگذرانند، مکرر مراجعه می‌کرد. از جمله گاهی هم سراغ من می‌آمد؛ مخصوصا تلفنی وقتی که من تهران بودم ایشان قم بود. ما هم هرچه در توانمان بود تقدیمشان می‌کردیم.

خصوصیاتی این چنینی داشت یعنی واقعا در حد یک پدر محبت ورحمت نسبت به آنها داشت، عاطفه داشت و این مصادیق بارز حدیث شریف است: خیر الناس انفعهم للناس

و به همین دلیل و استناد همین حدیث می‌گویم ایشان خیر الناس بوده است و این خیلی ارزش دارد. ایشان از انسان‌های برتر بود در این زمینه من این جهت را واقعا می‌ستایم. از اخلاقیات ایشان این بود که خوش‌برخورد، خوش‌اخلاق و خوش‌مشرب بود و در هر جلسه‌ای بود بالاخره آن جلسه بانشاط بود و نمی‌گذاشت جلسه حالت افسردگی پیدا کند. در جلسات شرکت می‌کرد و در بیانیه‌ها و در اطلاعیه‌ها سهمیم بود و در خدمات جامعه مدرسین سهم بزرگی داشت که این هم از برکات وجود ایشان است که برکاتی ماندنی است.

ایشان در جامعه مدرسین هم کارهای بزرگ می‌کردند که واقعا تا همیشه تاریخ می‌ماند؛ تنها متعلق به آن زمان نیست. ایشان هم در مسئله مبارزه با طاغوت و نامه‌ای که راجع به خلع شاه نوشته شد و هم در نامه‌هایی که برای امام^(ع) نوشته شد، سهمیم بودند. ایشان در جامعه مدرسین خدمات بسیار عالی‌ای داشتند. هرجایی که ماموریتی به ایشان می‌دادند، مضایقه نداشتند.

خداوند نعمت‌های زیادی به ایشان داده بود. یکی از نعمت‌ها همسر ایشان بود. خانم بزرگوارشان سرکار خانم مرضیه واحدی بود. ایشان هم از نخبه‌ها بود که ما با حساب ارتباط با جناب (آیت‌الله) آقای شرعی با ایشان هم ارتباط خانوادگی داشتیم خانواده ما با خانواده ایشان مربوط بودند و از چشیده است. از شهادت فرزندش تا ناراحتی و کمردرش. برادر عزیزمان جناب شرعی ملالت‌ها را تحمل کرد. این

خیلی خانم عالی‌قدری بودند و روحیه خدمت در ایشان هم بود. ایشان در همان حالتی که بودند در اواخر عمر زمین‌گیر شده بودند و ناراحتی نمی‌داشتند، در عین حال خانم‌ها اطرافشان جمع می‌شدند و به خانواده‌های فقرا کمک می‌کردند، حتی مکرر به من رنگ می‌زدند که خانواده‌های ضعیفی هستند و برای آنها غذا و لباس تهیه می‌کردند. همان روحیه آقای شرعی در ایشان بود. آنچه که اینجا جای ستودن دارد صبر و شکر ایشان است. هم شکر می‌کرد و هم صبر؛ خیلی صبور بود جدا صبور بود. ایشان ملالت‌های دنیا را چشیده است. از شهادت فرزندش تا ناراحتی و کمردرش. برادر عزیزمان جناب شرعی ملالت‌ها را تحمل کرد. این

«آیت‌الله امامی کاشانی»:

انقلابی و متدین بودن دو خصلت برجسته «آیت‌الله شرعی» است

در ادامه گفتگو با شخصیت‌هایی که در جریان مبارزات و فعالیت‌های بنیانگذار مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خاوران بوده‌اند، اعضای ستاد برگزاری همایش بزرگداشت «آیت‌الله شرعی» به گفتگو با عضو شورای نگهبان قانون اساسی و از همراهان ایشان در جریان انقلاب پرداخته‌اند. «آیت‌الله محمد امامی کاشانی» عضو مجلس خبرگان رهبری در سخنان خود انقلابی و مومن بودن را دو خصلت برجسته آیت‌الله شرعی دانسته است. گفتگو با این روحانی انقلابی از نگاه خوانندگان می‌گذرد.

جناب آقای شرعی از دوستانی بودند که بنده از همان اوایل نهضتی که امام اعلی الله مقامه به وجود آوردند ایشان را می‌شناختم یعنی گاهی هم که از تهران به قم می‌رفتم در جامعه مدرسین یا تنها ایشان را در راه می‌دیدم و اوضاع و احوال مسائل سیاسی کشور و گاهی اطلاعیه‌های و بیانیه‌های امام^(ع) و توضیح آنها و اینکه در تماس با امام نظرشان چه بوده است را مطرح می‌کردم. در تمام این مراحل جناب (آیت‌الله) آقای شرعی حضور داشتند و اگر بخواهم یک وصفی از ایشان عرض کنم می‌توانم عرض کنم که ایشان دارای این صفات بودند:

ایشان واقعا مومن بودند. واقعا متدین و مومن اند و این دیانت ایشان در یک بخش‌های خاصی جلوه‌ها داشت: یک انقلابی بودن ایشان و دو متدین بودن ایشان؛ یعنی انقلابی و واقعا اهل ایثار بودند، چنان که کسانی که از دوستان با ایشان و خانواده ایشان ارتباط داشتند، می‌دانند که مراتب ایثار و فداکاری ایشان در انقلاب و برای انقلاب چه قدر بود و در عین این همه ایثار و فداکاری از اعتدال خاصی برخوردار بودند؛ یعنی خط سیاسی ایشان واقعا خط دین بود. گاهی اشخاص سیاسی هستند ولی سیاسی دینی هستند اما ایشان دینی سیاسی بودند یعنی سیاست ایشان در دین ایشان بود.

هر چیزی که دین اقتضا می‌کرد و موازین شرعی اقتضا می‌کرد، مسائل سیاسی را همان جور با آنها برخورد می‌کردند؛ نه اینکه سیاست باشد و دین در سیاست قرار بگیرد چون اگر دین در سیاست قرار گرفت حالت سکولاری پیدا می‌کند و نور خودش را از دست می‌دهد. از همان روزهای اولی که ایشان را می‌شناختم در حال انقلابی بودن بالای بالا، نسبت به مراجع تواضع خاصی داشت در حالی که بعضی چنین نبودند، ایشان چنین نبود که ایراد کنند و اعتراض کنند. درست مرز شرع را ایشان عمل می‌کردند. ایشان در عین ایثار، فداکاری و همراه

امام^(ع)، فانی در امام^(ع) و عاشق امام بودن، موازین شرعی (را رعایت می‌کردند)، بدون اینکه از کسی غیبتی یا ایراد و اعتراضی بکنند احترام به دیگران داشتند؛ در حقیقت همان طور که خود امام^(ع) بودند. خود امام (رضوان‌الله‌تعالی‌ علیه) هم احترام می‌کردند، خصوصا به بعضی خیلی احترام می‌کردند. این يك جهت ایشان بود. جهت دیگر، دلسوزی جناب (آیت‌الله) آقای شرعی در همه امور بود؛ دلسوزی‌ای که او را آرام نمی‌گذاشت این يك واقعیتی است که آرام نبود خیلی فعال بود، در هرکاری که از دستش بر می‌آمد؛ نصف شب، سحر، روز، گرما، سرما، این طرف

بلو، آن طرف بدو، بیت فلان مرجع بود، فلان صحبت را بکن، ایشان اینچنین بودند. آقایان هم به ایشان احترام می‌گذاشتند، زیرا می‌دانستند (آیت‌الله) آقای شرعی آدمی است متدین. (آیت‌الله) آقای شرعی در عین حال خالی از هر گونه سمعه و ریا بود و اهل این حرف‌ها نبود که بنشیند و بگوید من این کار را کردم، من آن کار را کردم یا بخواهد بظاهر بکند این‌ها را نداشت. این يك اعتلال روحی می‌طلبید؛ تا روح آدم در يك نقطه اعتلال نباشد نمی‌تواند این جوانب همه را باهم رعایت کند. من با ایشان بودم و واقعا ندیدم و در ذهنم نمی‌آید که یک جا

يك نفر کند باشد و يك نفر تند باشد، اگر يك نفر به اصطلاح موتور در همه کارها و در عین حال آن تواضع را هم داشته باشد، آن برخورد و اعتدال را داشته باشد و محرک باشد (خیلی نمایان می‌شود)، من از آقای شرعی جز اینکه حرف خوب بزنم چیزی ندارم البته گاهی فعال بودن اقتضا می‌کند که اگر در بعضی کارها وارد بشود آن کارها موفق نشود، ولی این به روح خدوم بودن و فعال بودن لطمه‌ای نمی‌زند، خب این پیش می‌آید.

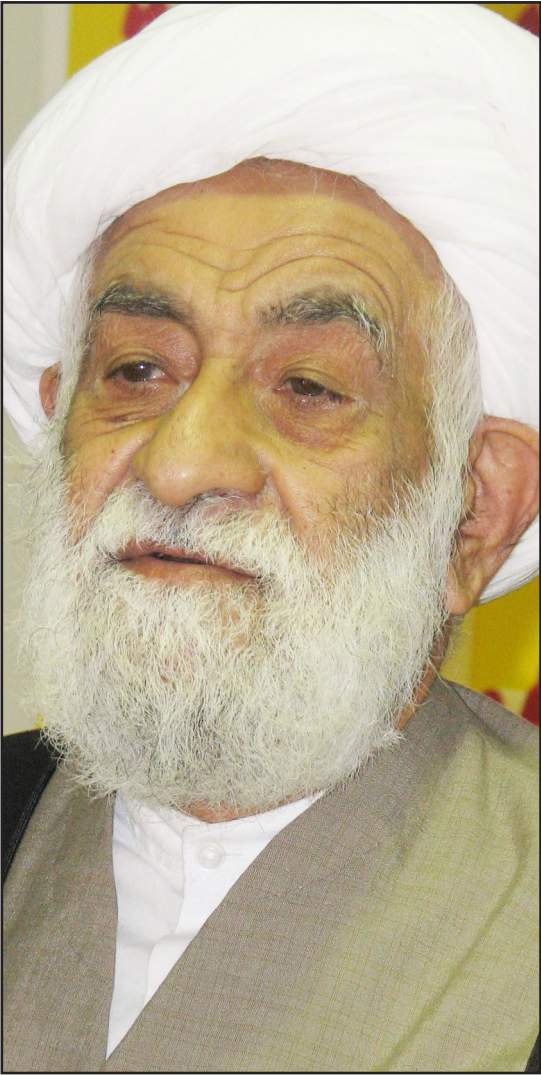
من به ایشان ارادت دارم از همان اول به ایشان ارادت و اخلاص داشتم هر وقت هم با ایشان صحبت می‌کردم به ایشان احترام می‌گذاشتم، ایشان هم به من لطف می‌کردند. انشاءالله خدا به ایشان عاقبت بدهد و جامعه همواره از ایشان بهره‌مند بشود.

(در مورد ولایت‌مداری)، جناب (آیت‌الله) آقای شرعی در تمام مراحل حضور داشتند، چیزی که برای ایشان ریشه و اساس بود، همان ولایت‌مداری بود یعنی با امام^(ع) خیلی ارتباط داشتند و بعد از رحلت امام هم به مقام معظم رهبری وصل بودند و ارتباط زیاد داشتند و مروج بودند و تبلیغ می‌کردند.

این درك بالا را داشتند که نظام اسلامی و انقلاب اسلامی نمی‌تواند بدون يك ولی فقیه که جامع مباحث فقهی و سیاسی و اجتماعی باشد اداره بشود و نسبت به آقا خیلی خاضع بودند و با وجود آن که دیگران را احترام می‌کردند ایشان را نمونه‌ای از ولایت در عصر غیبت کبری که رقیقه‌ای از حقیقت ولایت کلیه الهیه است می‌دانستند. ایشان این عقیده را داشتند و در وجنات و صفحات زندگی و چهره و گفتار ایشان هم مشهود بود. ایشان دارای يك همچین روحیه پاکیزه‌ای بودند. ... (حوزه‌های علمیه خاوران) هم سنتی است که آقای شرعی داشتند که فرموده‌اند: من سن سنته حسنه فله اجر من عمل بها.

«آیت‌الله مومن»:

«آیت‌الله شرعی» حجتی بر ما بودند

داشتند کار می‌کردند. از همان زمان بعد از فوت آیت‌الله آقای بروجردی مبارزه علما با رژیم ستم‌شاهی شروع شد و علم فعالیت‌ها را می‌کرد علما در مقابلش ایستادند، علم حرافایش پس گرفت و به صورت ظاهر عقب‌نشینی کرد. در واقع علم رفت کنار و خود شاه این خطاها را که می‌خواست بکند بر علیه اسلام شروع کرد. مبارزات از همان سال بعد از فوت آیت‌الله بروجردی بین علما و رژیم ستم‌شاهی در گرفت و جامعه مدرسین هم ملجیع بود هم کارهای دولتی هم کشیده شده بود و رفتند به طرف خوزستان تا بین اسلام و فعالیت های درستی داشتند. طبعاً جامعه مدرسین جلستار بودند. جلستار در آن زمان در یک محله خاصی نبود بلکه رد منازل افراد تشکیل می‌شد هر هفته یک جلسه داشتند؛ آقایان شرکت می‌کردند و مطالب داشتند. این جلسات تا به حال هم ادامه دارد بعد از اینکه مدتی گذشت محلی را ایجاد کردند آنجا بودند و اخیراً هم که یک محلی را خریدند آن تا بین جایی است که الان دفتر جامعه مدرسین هست و امروزه جلساتشان برگزار میشود.

این جمع، جمع سالمی هستند. اینکه حضرت امام(ره) در منشور کلیشاه به همه طلاب متدین جوان سفارش کردند که خودتان را از جامع مدرسین جدا نکنید که اگر جدا بشوند ممکن است به فعالیت‌های خودشان بپردازند. البته به فکر این موضوع تأکید کردند، (مبتنی نمی‌خواهم بگویم همه افراد جامعه مدرسین صد در صد هیچ شبهه‌ای ندارند، ممکن است یک اشتباهی باشند باشند ولی اینها افرادی هستند که به فکر اسلام و فعالیت به نفع اسلام هستند. چه قبل از انقلاب که در حوزه کار می‌کردند و اعضای را برای تبلیغ به این طرف و آن طرف می‌فرستادند و تدریس حوزه را به عهده گرفتند و چه الان که حوزه قم و شهرستان‌ها از برادران و خواهران را اداره می‌کنند. جناب آقای شرعی حفظه الله تعالی هم یکی از این هسین اعضای بود که در این جلستان شرکت داشت اما صرفاً این که بیاید شرکت نمی‌گفتند یادوی این جلستان و کارهایی که آقایان انجام می‌دهند من به هستم و همین طور بود آقای شرعی از هیچ کاری روگردان نبود و نیست اگر ارزش نمی‌آید و توان ندارد در اختیارش نیست و گر نه اگر می‌توانست کاری بکند (مثلاً) در همین قم جلسه می‌خواست تشکیل بشود احیاناً بعضی‌ها در جلسه حضور نداشتند یا اعلامیه‌ای قرار

حضور داشته باشند، بسیار فعالیت عجیبی داشت. (خدا حفظش کند به حق امام زمان(عج) و از این علاقه‌مند به مبتلا شده شفافیش بدهد).

در همان زمان‌ها در دوره سوم مجلس من به یاد دارم که مقام معظم رهبری بعد از آن که به رهبری انتخاب شدند من خدمت ایشان رفت و آمد داشتم، ایشان می‌فرمودند من عقیده‌ام این است که حوزه قم که می‌خواهد اداره بشود به صورت شورایی مدیریت مناسب نیست بهتر این است جمعی از فضلا به عنوان برنامه‌ریز حوزه تعیین بشوند و آنها یک نفر را به عنوان مدیر انتخاب کنند. اتفاقاً اولین کسی که شورا به عنوان مدیر حوزه انتخاب کرد شخص بنده بود من تردید داشتم و گفتم که مدیریت حوزه بلد نیستم؛ من یک طلبه مشغول تحصیل و تبلیغ بودم. (در نهایت) گفتم برای اینکه فرمایشات اقا بر زمین نماند، من مدیر حوزه می‌شوم. آقای شرعی در همین ایام نماینده مجلس بود که ظاهراً دور سوم بود. در آن موقع حوزه‌های علمیه و مدارس علمیه که مربوط به برادران، اساتش شکل گرفته بود، ولی حوزه‌هایی که مربوط به خواهران باشد را نداشتیم در قم یک عده از خواهران درس می‌خواندند و در شهرستان‌ها هم عده‌ای از خواهران بودند. ما برای اینکه یک سر و سامانی به حوزه‌ها شهرستان‌ها بدهیم، من خدمت آقای شرعی عرض کردم که اگر شما تشرف آوردد، بیاورید این کارها را بکنید خیلی خوب است، ایشان با آن لطفی که داشتند و دارند فرمودند اگر دستور بدهی من نمایندگی مجلس را رها کنم می‌ایم و به عنوان مسئول بخش خواهران این کار را می‌پذیرم من گفتم نه من این کار را نمی‌کنم. بعد از آنجا بودند که حقوق تقسیم کردند، ایشان با آن لطفی که داشتند و دارند فرمودند اگر دستور بدهی من نمایندگی مجلس را رها کنم می‌ایم و به عنوان مسئول بخش خواهران این کار را می‌پذیرم

من گفتم نه من این کار را نمی‌کنم. بعد از آنجا بودند که حقوق تقسیم کردند، ایشان با آن لطفی که داشتند و دارند فرمودند اگر دستور بدهی من نمایندگی مجلس را رها کنم می‌ایم و به عنوان مسئول بخش خواهران این کار را می‌پذیرم من گفتم نه من این کار را نمی‌کنم. بعد از آنجا بودند که حقوق تقسیم کردند، ایشان با آن لطفی که داشتند و دارند فرمودند اگر دستور بدهی من نمایندگی مجلس را رها کنم می‌ایم و به عنوان مسئول بخش خواهران این کار را می‌پذیرم من گفتم نه من این کار را نمی‌کنم. بعد از آنجا بودند که حقوق تقسیم کردند، ایشان با آن لطفی که داشتند و دارند فرمودند اگر دستور بدهی من نمایندگی مجلس را رها کنم می‌ایم و به عنوان مسئول بخش خواهران این کار را می‌پذیرم

آقای شرعی اصلاً روی پای خودش قرار نداشت و تا موقعی که می‌توانست حرکت بکند اهل کتاهای نبود و نیست. بینی و بین الله ایشان جحشی هستند از طرف خدا بر امل مال که هر کاری که بود انجام می‌دادند و به فکر اینکه کار را بری خودشان انجام بدهند نبودند. آنچه شما از آقای شرعی می‌دیدید خدا و پیغمبر اسلام و تقوا و وظیفه الهی بود و در این جهت هم علاوه بر حضور در جلسات و پیگیری موضوعاتی که در جلسه مطرح می‌شد، کارهایی که بعداً باید انجام می‌شد را نیز دنبال می‌کردند، قبیل املش خدمت گرفتن سایر از اعضا و البته خیلی آدم شریف و بزرگواری هستند و بودند.

بعد از اینکه انقلاب پیروز شد خدمت آقای شرعی عرضه شد شما نماینده مجلس شورای اسلامی از قم شدند. فکر می‌کنم در دوره دوم یا سوم نماینده شدند و ایشان در مجلس شورای اسلامی نماینده‌ای بودند که حوزه قم و شهرستان‌ها از برادران و خواهران را اداره می‌کنند. جناب آقای شرعی حفظه الله تعالی بعد از پیروزی انقلاب و زمانی که نظام اسلامی در حال شکل‌گیری بود این بود که وقتی قرار بود امور به صورت تشکیل کمیته‌های مختلف انجام بشود و در هر شهری از شهرهای ایران کمته تشکیل شد، فعالیتش صرفاً در جلسات جامع مدرسین نبود؛ در تشکیل کمیته‌ها و برای اینکه در کمیته‌های شهرستان‌های گوناگون اشخاص سالم و صالحی

خواهران انتخاب کردند. ایشان خیلی عالی فعالیت می‌کردند. حوزه از جهت بودجه جاری مدیریت خیلی دستش خالی بود، زمانی که من مدیر حوزه بودم مجموع پولی که در اختیار من بود، برای همه حوزه برادران و آن کارهایی که مربوط به حوزه‌های خواهران بود آن گونه که به یاد می‌آورم، به ده میلیون تومان نمی‌رسید.

آن موقع هم که عضو شورای عالی حوزه بودم اقدامی کردیم تا از طرف درآمدهای عمومی کشور که سالیانه میلیی اختصاص یابد، ظاهراً تا سال ۱۳۸۷ مجموع پولی که در اختیار ما قرار می‌گرفت برای حوزه قم و شهرستان‌ها ۳۵ میلیون و اندی بود.

یادم هست که تصمیم شد از سال ۸۸ پول زیادت‌ر بشود، قبل از اینکه این امر به تصویب مجلس برسد من به آقای شرعی گفتم شما که در شهرستان‌ها برای مدارستان چا ندارید هرجا که زمینی دارند آماده کنید تا قبل از آغاز سال ۱۳۸۸ شورای عالی تصویب کند و آنجا مصرف کنید ظاهراً بیش از ۵۰ مدرسه را در ۵۰ شهرستان تصویب کردند که بسازند و همه آنها الان ساخته شده است. زود اقدام کردند. اصلاً وقت و بی‌وقت نمی‌شناختند، ممکن بود ساعت ۱۰ شب به من زنگ بزنند و بیایند منزل ما کار برای همین سری کارهای مربوط به مدارس خواهران.

البته کار آقای شرعی فقط مدرسه خواهران نبود. آقای شرعی دالماً برای پیشبرد انقلاب و برای رفع نیاز مستمندان و گرفتاران مختلف مردم قم چه مردم عادی و چه طلاب کار می‌کرد و نسبت به خواهران خیلی آدم شایسته‌ای بود. مگراً می‌گفتند که من به این برادرانی که در بخش خواهران کار می‌کردم گفتم‌ام که کارهایی که شما می‌کنید باید عند الله یک حجت شرعی داشته باشد که اگر من از دنیا رفتم و کاری کرده بودم بتوانم دلیلی بیاورم مخصوصاً فرمودند که من سفارش کنم به این برادران که هر کاری که می‌کنید همه‌اش طبق مصوبه شورای عالی حوزه باشد چون نظر شورای عالی به عنوان اینکه شورای عالی حوزه را قائم مقام رهبری و مراجع تأیید فرموده‌اند برای ما حجت است.

آقای شرعی واقعاً آدمی مسلمان، متدین و مومن بود بدون دنبال کردن دنیا. کارها را در مدیریت حوزه خواهران هم خوب دنبال می‌کرد و بحمدالله الان وضع حوزه‌های خواهران مثل برادران است البته برادران را نفی نمی‌کنند ولی حوزه خواهران که سابقه، مدرسه و رسمیتی نداشت که امکان داشت خوبی رسید به اگر ادامه پیدا کند و باز هم کارها را بر اساس همان مصوبات خوبی که شورای عالی دستور داده انجام بدهد در آینده نه چندان دوری شاهد فضلائى از میان خواهران در رشته‌های مختلف علوم دینی خواهیم بود.

به هر حال آیت الله شرعی انسانی شایسته و وفادار به انقلاب، علاقه‌مند به اسلام اصیل و بدون چشم داشت به دنیا و آنچه مربوط به دنیا هست بود. آقای شرعی از دنیا هیچ نمی‌خواهد و انصافاً با خیال راحت این نظر را نسبت به آقای شرعی دارم.

خداوند به حق امام زمان(ع) مثل آقای شرعی و شخص آقای شرعی را حفظ کند و الان کسانی که مبتلا هست به حق امام زمان(ع) هرچه زودتر عافیت کامل بدهد و انشاء‌الله به ما و دیگران که در آن مسیرها اقدام می‌کنند و قدم برمی‌دارند یا مورد عنایت خاص حضرت ولی عصر و ائمه معصومین و پیغمبر باشد که در این گونه عمل کرد

برنامه‌ای را که باید بگذرانند درست بگذرانند.

و چرا برنامه درسی به گونه‌ای باشد که خواهران کم درس بخوانند، چرا نباید زمینه را فراهم کنیم که بین خواهران مجتهد، فیلسوف و تفسیردان داشته باشیم زمینه را باید برای افرادی که استعداد خوبی دارند فراهم بکنیم تا بیایند، درس بخوانند و ملا بشوند.

«آیت‌الله مظاهری»:

حوزه‌های علمیه خواهران از باقیات الصالحات «آیت‌الله شرعی» است

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران در نظر دارد همایش بزرگداشت «آیت‌الله شرعی» بنیانگذار این مرکز را برگزار نماید و در این راستا اعضای ستاد برگزاری همایش، ضمن دیدار با برخی علما و همراهان آیت‌الله شرعی، برخی از فعالیت‌های عضو پرتلاش جامعه مدرسین حوزه علمیه قم را ثبت می‌کنند.

آیت‌الله مظاهری از مراجع تقلید حاضر در اصفهان در دیدار با اعضای این ستاد، شناخت وظیفه، عمل خالصانه، قاطعیت و ثبات قدم در انقلاب را در آیت‌الله شرعی ستود.

سخنان آیت‌الله العظمی مظاهری در مورد آیت‌الله شرعی از نظر خوانندگان می‌گذرد.

از (حجت‌الاسلام و المسلمین) جناب آقای جمشیدی تشکر می‌کنم که این همایش را برای جناب (آیت‌الله) آقای شرعی گرفتند کاری بسیار به جاست. (آیت‌الله) جناب آقای شرعی یک آدم شناخته شده‌ای در حوزه بودند و من رفاقت قبل از پیروزی انقلاب را با ایشان داشتم. بعداً تا قم بودم ارتباط کامل با (آیت‌الله) آقای شرعی داشتم. (آیت‌الله) آقای شرعی خصوصاتی داشتند که این خصوصیات کم است آن موقع قم بود الان هم کم است. یکی از خصوصاتی که (آیت‌الله) آقای شرعی داشتند فعالیت و قاطعیت ایشان در کارها بود. از همین جهت هم این فعالیت‌های ایشان موجب شد کارهای اساسی کردند.

مصلاً قم مرهون ربحات (آیت‌الله) آقای شرعی‌ست. از صفر هم شروع کردند. اما بالاخره توانستند دست تهایی بدون امکانات مصلی بسازند.

فعالیت ایشان را در جامعه مدرسین خیلی اوقات می‌دیدم حرف اول را (آیت‌الله) آقای شرعی می‌زد. (آیت‌الله) آقای شرعی یک محبوبیت خوبی داشتند، در جامعه مدرسین من یادم نمی‌رود، بعضی اوقات مغرب بود باید همه دنبال نمازیشان (و) دنبال مسجدشان (می‌رفتند) اما بحث ناتمام بود آقای شرعی همه را نگاه می‌داشت حتی یادم هست بعضی اوقات در را می‌پیستند می‌گفتند این بحث لازم است و واجب است باید تموم بشود، من یاد هم ندارم کسی از ایشان ناراحت بشود یک محبوبیت خوبی در جامعه داشتند.

این شناخت وظیفه و عمل کردن به وظیفه انصافا در آقای شرعی عالی بود. من یادم نمی‌رود در وقتی که حضرت امام^(ع) آمدند بمانند در قم مرتب می‌آمدند برای تجدید بیعت از شرکت نفت اهواز آمده بودند برای تجدید بیعت سختگوشان یک جمله خوبی گفت. گفت: یانمده‌ایم بگویم از انقلاب چه می‌خواهیم آمده‌ایم بگویم که انقلاب از ما چه می‌خواهد. حضرت امام^(ع) خیلی خشنود شدند. حضرت امام^(ع) در جوابشان فرمودند: انقلاب از شما یک چیز می‌خواهد: شناخت وظیفه و عمل کردن به وظیفه، چه قدر حرف زیبایی؛ به مقام قدسی حضرت امام^(ع) خوب می‌خورد. من آقای کریم، تصدیق می‌کنم که (آیت‌الله) جناب آقای شرعی این جور بود شناخت وظیفه و عمل کردن به وظیفه در وقتی که می‌دیدند باید اینکار بشود دنبالش راه می‌افتادند؛ با نبود امکانات.

این جامعه مربوط به خانها را ایشان ساختند، من یادم نمی‌رود وقتی که تشکیل دادند این مکتب خواهرها را. جا نداشتیم، مرحوم (آیت‌الله) آقای قدوسی یک جایی را کرایه کرده بود دیگران جای دیگر را کرایه کرده بودند در مضیقه عجیبی بودیم اما ناگهان ایشان با نبود امکانات اما با فعالیت و جریره توانستند جامعه را بسازند و این جامعه مربوط به خواهرها انصافاً اگه از همون مصلی مهمتر نباشه که مهمتر است خیلی مهمتر. ایشان ساختن ماها هم کمک به ایشان نکردیم انصافاً! و ایشان آن احترامی که در بازار داشتند، در جامعه داشتند، یک محبوبیت خوبی آقای شرعی داشتند. هم در میان ما یعنی در میان روحانیت و هم در میان مراجع حضرت امام^(ع) خیلی ایشان را دوست داشتند بعداً معظم رهبری^(مدظله‌العالی) خیلی ایشان را دوست داشتند یک پست حساسی که به ایشان دادند دلیل بر این است که جامعه معظم رهبری^(مدظله‌العالی) خیلی ایشان را دوست داشتند؛ جدا هم اینجور بود. یک محبوبیت خاصی داشت این محبوبیت در بازار و در میان مردم هم بود. این بار سنگین را روی دوش جناب (آیت‌الله) آقای شرعی گذاشتند به عنوان مدیریت بر مکتب خواهرها.

من حسرت فعالیت و قاطعیت و تشخیص وظیفه و عمل کردن به وظیفه ایشان را دارم. اما دو - سه تا خصوصیت (آیت‌الله) آقای شرعی داشتند که باید روی او سه تا خصوصیت خیلی یا فشاری کنیم. اول خلوص ایشان: انصافاً آدم مخلصی بود من خیلی نزدیک ایشان بودم خیلی با ایشان رفیق بودم ایشان مرا خیلی دوست داشتند لذا در خصوصیات زندگیشان در فعالیتشان در جریان بودم و لذت می‌بردم از این خلوصی که (آیت‌الله) آقای شرعی دارند.

امر دومی که (آیت‌الله) آقای شرعی داشتند این بود که در این مدت در این راه مستقیم نظام جمهوری اسلامی نه یک ذره کم نه یک ذره زیاد (حرکت کردند). یک جمله که حضرت امام^(ع) فرمودند (یعنی) جمهوری اسلامی نه یک کلمه کم، نه یک کلمه زیاد، آن فراست مرجعیت و رئیس جمهوری اسلامی نه یک کلمه کم نه یک کلمه زیاد: (آیت‌الله) آقای شرعی انصافاً چنین بود در خط ولایت فقیه نه یک کلمه کم نه یک کلمه زیاد. ما این مدت نه تندى از ایشان دیدیم نه کندى، یعنی خط متوسط؛ خط مستقیم در جمهوری اسلامی که محور ولایت فقیه^(ع)، این (آیت‌الله) آقای شرعی همیشه روی این خط کار می‌کرد علاوه بر اینکه خود (آیت‌الله) آقای شرعی در خط مستقیم مجهری اسلام بود؛ در خط ولایت فقیه. علاوه بر اینها راستی نه کند بودند نه تند بودند، نه از خودشان مخلوطش میکردند تا دردرس بشود نه کمش میکردند، نه زیادش می‌کردند و این کمه و همیشه کم بوده و من تصدیق دارم (آیت‌الله) آقای شرعی چنین بودند.

خصوصیت سوم (آیت‌الله) آقای شرعی همان که اشاره کردم ایشان در جامعه مدرسین یک محبوبیت خوبی داشتند اما فقط محبوبیت نبود بعضی اوقات می‌دیدم مدرسین را می‌گزاندند، جامعه مدرسین را دوست داشتند. خود عنوان را، خود افراد را دوست داشتند و فعالیت خوبی روی جامعه مدرسین در جامعه مدرسین، (آیت‌الله) آقای شرعی داشتند. این مکتب‌ها کار مشکلی بود اداره کردشان از همین جهت هم حضرت امام^(ع) زیر بار نمی‌رفتند می‌ترسیدند. وقتی که حضرت امام^(ع) اجازه دادند بعدالاحتمال خوب شد. حضرت امام^(ع) خیلی خوشحال بودند از مکتب‌های بعدش هم که مقام معظم رهبری^(مدظله‌العالی) (آیت‌الله) آقای شرعی را تعیین کردند برای مدیریت: برای ریاست از آن وقت تا الان می‌بینیم که این مکتب خواهرها به تحرک خوبی پیدا کرده‌اند. (آیت‌الله) جناب آقای شرعی راجع به مکتب‌ها خیلی کار کردند، بعضی اوقات هم که بعضی‌ها زیر بار نمی‌رفتند، ایشان با دوستی ولی اما با قاطعیت باحرف ولی حرف نافذ پیش می‌بردند. (آیت‌الله) آقای شرعی حصدی‌له یک باقیات الصالحات راجع به مکتب خواهرها از خود گذاشتند اما اینان باقیات الصالحات زیاد می‌دارند؛ خصوصی، عمومی، نیمه عمومی، اما باقیات الصالحات در حوزه‌ها و از جمله همین باقیات الصالحات مربوط به مکتب خواهرها به هر اندازه می‌توانستند و توانستند روشی کار کردند لذا الان هم ما (حجت‌الاسلام و المسلمین) جناب آقای جمشیدی تشکر می‌کنیم که مدیریت را پذیرفتند امیدوارم برایشان مبارک باشد. امیدوارم که آن حقیقت (آیت‌الله) آقای شرعی کار بکنند. انشاءالله آنچه می‌خواهیم چندین برابر (آن) بشود. آنچه (آیت‌الله) آقای شرعی می‌خواستند می‌خواهند چندین برابر بشود و من از اینکه (آیت‌الله) آقای شرعی از کار افتادند خیلی ناراحت هستم باید بگویم یک مصیبت بزرگی برای ماست. جای (آیت‌الله) آقای شرعی خالی است اما امیدوارم (حجت‌الاسلام و المسلمین) جناب آقای جمشیدی جای (آیت‌الله) آقای شرعی را پر کنند و این باقیات الصالحات (آیت‌الله) آقای شرعی را روز به روز رونق بدهند انشاءالله.

باز هم تشکر بکنم از حجت‌الاسلام و المسلمین جناب آقای جمشیدی که این همایش را گرفتند و ما هم توانستیم به اندازه وسعون اظهار ارادتى به (آیت‌الله) آقای شرعی بکنیم و همه‌مان باید (آرادت) را به (آیت‌الله) آقای شرعی داشته باشیم چون آقای شرعی انصافاً به همه‌مان حق دارد.

والسلام علیکم و رحمت الله و برکاته

«حجت‌الاسلام والمسلمین جمشیدی»: «آیت‌الله شرعی»^(۱) شخصیتی منحصر به فرد و ذو ابعاد بود

ایران تمام تلاش آیت‌الله شرعی به حفظ و گسترش دستاوردهای انقلاب اسلامی معطوف گردید و در مسئولیت‌های گوناگون از جمله نمایندگی مردم استان قم در مجلس شورای اسلامی، ریاست کمیسیون اصل ۹۰ مجلس، ریاست بخش سیاسی جامعه مدرسین و... مشغول به فعالیت و مجاهدت بود. مدیر حوزه‌های علمیه خاوران کشور در پایان گفت: با پیروزی انقلاب اسلامی ایران حضرت امام (قدس سره) هیأت مؤسسی را برای تشکیل حوزه علمیه خاوران تعیین فرمودند. در این دوره تلاش آیت‌الله شرعی با پشتوانه تجارب قبل از پیروزی انقلاب و همفکری دیگر اعضای هیأت مؤسس به ایجاد جامعه‌الزهر^(۲) و حوزه‌های علمیه خاوران انجامید که هم اکنون این شجره طیبه قریب به ۵۰۰ مدرسه علمیه در سراسر کشور دارد.

لزوم آموزش دینی بانوان، به‌رغم کارشکنی‌های رژیم طاغوت مدرسه‌ای جهت آموزش حوزوی دختران احداث نمود. عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم با بیان این‌که آیت‌الله شرعی از آغاز نهضت انقلاب اسلامی از شخصیت‌های مؤثر و فعال بودند خاطرنشان ساخت: ایشان به دلیل مبارزات مداوم علیه نظام طاغوت و تکثیر و توزیع سخنرانی‌های امام خمینی^(۳)، توسط نیروهای ساواک دستگیر و شکنجه شد ولی وی از فضای زندان نیز استفاده کرد و با بزرگانی همچون آیت‌الله شهید مطهری^(۴)، آیت‌الله شهید بهشتی و... آشنا شد.

«حجت‌الاسلام والمسلمین محمودرضا جمشیدی» در گفتگو با خبرنگار پایگاه خبری - اطلاع‌رسانی حوزه‌های علمیه خاوران، ضمن عرض تسلیت به مناسبت ارتحال فقیه مجاهد «آیت‌الله محمدعلی شرعی» گفت: آیت‌الله شرعی شخصیتی منحصر به فرد، ذواباد، پرانرژی و خستگی‌ناپذیر بود که در انجام تکالیف و امور دینی و اسلامی تا رسیدن به هدف خود، دست از تلاش بر نمی‌داشت و در همه اموری که می‌توانست مؤثر باشد فعالیت می‌کرد. وی در ادامه با اشاره به این‌که آیت‌الله شرعی خالی از هرگونه ریا بود، افزود: ایشان یک چهره انقلابی و مؤمن بود و ثمرات فراوانی داشت که از جمله می‌توان به تأسیس حوزه‌های علمیه خاوران اشاره نمود؛ آیت‌الله شرعی با توجه به توانایی و استعداد زنان در کسب علوم حوزوی و

آلبوم خاطرات

